

Orde van
Vlaamse Balies

Jaarverslag 2019

Orde van Vlaamse Balies

Voorwoord	3
1. OVB en politiek	4
1.1. Memorandum	4
1.2. Potpourri VIII	6
1.3. Nieuw bewijsrecht	6
1.4. Nieuw vennootschapsrecht	7
1.5. Rechtsbijstandsverzekering	7
1.6. Hervorming juridische eerstelijnsbijstand	8
1.7. Polygraaftest	9
1.8. Wraakporno	9
1.9. Stalkingsalarm	10
1.10. Nieuw Strafwetboek	11
1.11. Afschaffing verjaring seksueel misdrijven	12
1.12. Procedure strafuitvoeringsrechter voor vrijheidsstraffen tot 3 jaar	13
1.13. Hervorming goederenrecht	14
1.14. Sanctie onontvankelijkheid	14
1.15. Brexit	15
1.16. Elektronische authentieke bron	15
2. OVB en rechtspraak	17
2.1. Hervorming griffierechten	17
2.2. Btw-listing	17
2.3. DPA-Deposit	18
2.4. Nomenclatuur en werking juridische tweedelijnsbijstand	19
2.5. Vernietigingsberoep Vlaamse Woninghuurdecreet	19
2.6. Beroep tot gedeeltelijke vernietiging jeugddelinquentiedecreet	20
3. OVB en het publiek	22
3.1. Chatbot Victor	22
3.2. Campagne belang van de rechtsstaat	23
3.3. Dag van de Rechtsstaat	24
3.4. OVB-studentenprijs	25
3.5. Steun aan buitenlandse advocate Nasrin Sotoudeh	25
3.6. Nieuwe website Advocaat in de school	26
3.7. OVB op jobbeurzen	26
3.8. OVB en de advocaat in het nieuws	27
4. OVB en haar advocaten	29
4.1. Nieuw reglement van orde	29

4.2.	<i>Oprichting College van Toezicht</i>	29
4.3.	<i>Perimeter van het beroep</i>	30
4.4.	<i>Samenwerkingsverbanden en multidisciplinair samenwerken</i>	31
4.5.	<i>Witwasreglementen en Procedurehandboek</i>	33
4.6.	<i>Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)</i>	34
4.7.	<i>Reglement Salduz verhoorbijstand</i>	35
4.8.	<i>Hervorming beroepsopleiding</i>	35
4.9.	<i>Peer review</i>	36
4.10.	<i>Collectieve polis curatoren en andere mandaten toegekend door de ondernemingsrechtbank</i>	37
4.11.	<i>Nieuw Privaat Luik</i>	37
4.12.	<i>Welzijn</i>	38
4.13.	<i>Salduzweb</i>	38
4.14.	<i>Specialisaties</i>	39
4.15.	<i>Bekwaamheidsproef buitenlandse diploma's</i>	39
4.16.	<i>Audit kmo-portefeuille</i>	40
4.17.	<i>Overzicht opleidingen</i>	41
4.18.	<i>Aanvragen permanente vorming nemen toe</i>	42
4.19.	<i>Samenwerking met de OBF</i>	42
4.20.	<i>OVb over de grenzen heen: CCBE en buitenlandse activiteiten</i>	44
4.21.	<i>Overleg met NovA</i>	45
4.22.	<i>Legal Tech Congres</i>	45
4.23.	<i>Advocatenrun</i>	46
5.	OVb in cijfers	48
5.1.	<i>Tuchtrechtspraak</i>	48
5.2.	<i>Permanente vorming</i>	48
5.3.	<i>Gemengde Commissie Rechtsbijstand</i>	49
5.4.	<i>Jaarrekening</i>	50
	Een blik vooruit	51
	Contact	52

Voorwoord

De Orde van Vlaamse Balies (OVb) kan terugblikken op een gevuld jaar 2019.

In belangrijke wetgevende dossiers namen we initiatieven om de belangen van de advocatuur en de rechtzoekende optimaal te behartigen. Zo stelden we uitgebreide wetgevingsdossiers en standpunten op over onder meer Potpourri VIII, het nieuwe bewijsrecht en het nieuw vennootschapsrecht. We stelden ook een memorandum op ter gelegenheid van de verkiezingen in mei 2019 waarin we pleiten voor een efficiënte justitie.

Naar het publiek toe, sprong vooral de lancering van de nieuwe chatbot eruit. Die volledig autonome chatbot helpt 24 uren per dag en 7 dagen per week rechtzoekenden om juridische bijstand van een advocaat te vinden. Ook de online sensibiliseringscampagne over het belang van de rechtsstaat is het vermelden waard. In tijden van gratuite veroordelingen op sociale media vestigden we de aandacht op de waarde en kracht van ons eeuwenoud rechtssysteem met aan de basis een eerlijk proces voor iedereen.

De algemene vergadering keurde het nieuw reglement van orde waarmee ze onder meer de afstand tussen de lokale balies en de OVb wil verkleinen en eveneens de bestuurders wil ontlasten van hun opdrachten van dagelijks bestuur. Daarnaast werd het College van Toezicht opgericht dat op onafhankelijke wijze toeziet op de tuchtuitoefening door de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden.

We lanceerden het nieuwe Privaat Luik als dagelijkse tool voor de praktijk van elke advocaat. We stelden ook peer review voor, een collegiale toetsing waarbij een advocaat als auditor oordeelt of een kantoor aan de kwaliteitseisen voldoet. Daarnaast zorgden we voor een collectieve polis voor curatoren en andere mandaten toegekend door de ondernemingsrechtbank. Verder organiseerden we een opleidingsreeks over het nieuwe bewijsrecht, verschillende opleidingen en een Legal Tech Congres.

Voorzitter Edward Janssens werpt een blik vooruit in het slotwoord van dit jaarverslag.

Veel leesplezier.

1. OVB en politiek

1.1.Memorandum

Wat?

In haar memorandum ter gelegenheid van de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen van 26 mei 2019 pleit de OVB voor een efficiënte justitie en schuift ze tien prioriteiten naar voren om daartoe te komen.

Waarom?

De OVB behartigt zowel de belangen van de advocatuur als van de rechtzoekenden en maakt vanuit die dubbele rol traditioneel haar eisenprogramma bekend aan de politici. Om de vijf jaar maakt de OVB de balans op van wat er werd verwezenlijkt en lijst ze op wat er zou moeten gebeuren in de komende legislatuur. De ervaring is dat zo'n memorandum wel degelijk nut heeft en dat het in elk geval aandachtig wordt gelezen door de beoogde doelgroep. Ongeveer een derde van de eisen uit het vorige memorandum van 2014 werd volledig of in grote mate ingewilligd.

Hoe?

De OVB schuift 10 prioriteiten naar voren en roept de politici op tot:

1. de verankering van de onafhankelijkheid van de advocaat in de Grondwet
2. een correct functionerende rechtsstaat
3. een betere toegang tot het recht
4. een doorgedreven informatisering van justitie
5. respect voor het beroepsgeheim van de advocaat
6. de modernisering van het beroep van advocaat
7. een herwaardering van de magistratuur
8. een menswaardigere strafuitvoering
9. een fundamentele herziening van het strafrecht
10. een fundamentele herziening van het vreemdelingenrecht

Binnen elk van die prioriteiten vestigt de OVB de aandacht op een aantal concrete eisen, waarvan we er hieronder enkele toelichten.

Onafhankelijke advocatuur

De OVB acht een onafhankelijke advocatuur, van wie het beroepsgeheim wordt gerespecteerd, cruciaal voor het goed functioneren van de rechtsstaat. Dat maakt voor haar wezenlijk deel uit van een democratische samenleving. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Hof van Justitie van de Europese Unie erkennen dat principe ook uitdrukkelijk. Daarom vragen we om die onafhankelijkheid in te schrijven in de Grondwet.

Voldoende budget, heldere wetgeving en vlotte toegang tot de rechtbank

De laatste jaren werd geprobeerd om zoveel mogelijk via bemiddeling conflicten op te lossen in een drang naar besparingen. Bemiddeling heeft haar plaats, maar dat mag niemand beletten om binnen een korte aanvaardbare periode een vonnis of arrest te krijgen. Daarvoor is voldoende budget voor een modern uitgeruste justitie noodzakelijk.

Er moet een grondige schoonmaak komen in het gigantische arsenaal aan wetgeving, en er is meer tijd nodig om kwalitatieve wetgeving op te stellen. De OVB vraagt om bij de goedkeuring van nieuwe wetten of decreten na te gaan welke we kunnen afschaffen. Ook het vreemdelingenrecht is aan een grondige actualisering toe want de vreemdelingenwet van 15 december 1980 is onleesbaar en vreselijk ingewikkeld.

Toegang tot het recht

De toegang tot het recht en de rechtbank moet gegarandeerd worden. De OVB pleit ervoor om de inkomensgrenzen om in aanmerking te komen voor de juridische tweedelijnsbijstand op te trekken naar € 1.500 voor een alleenstaande zonder gezin en naar € 1.800 voor wie een gezin heeft (nu respectievelijk € 1011 en € 1298). Daarnaast willen we een verlaging van de btw op erelonen van 21% naar 6% om een advocaat betaalbaarder te maken voor rechtzoekenden die de btw niet kunnen aftrekken.

Opmerkelijk is ook de vraag voor een statuut voor zorgouders. Veel kinderen krijgen hun opvoeding ook van een stiefouder of grootouder, maar op dit moment kan die bijvoorbeeld geen oudercontact bijwonen. Daarvoor is dus een statuut met rechten en plichten nodig.

Informatisering in hogere versnelling

De informatisering van justitie is anno 2019 uit de startblokken geschoten, maar verloopt nog te traag. De OVB werkt samen met de OBFJ aan het Digital Platform for Attorneys (DPA) volgens een afgesloten protocol met Justitie. Via dat platform kunnen advocaten documenten uitwisselen met rechtbanken en conclusies neerleggen.

Een ideale justitie koppelt de platformen van rechtbanken en overheidsregisters aan elkaar, maakt dossiers voor alle betrokkenen digitaal consulteerbaar en zorgt ervoor dat advocaten hun pleitdata digitaal kunnen raadplegen in plaats van telefonisch of enkel aan een prikbord op de rechtbank. Een advocaat kan dan zeker het dossier inzien vanop kantoor. Prioritair voor de OVB is dat de vonnissen en arresten digitaal beschikbaar worden, omdat de rechtspraak tot het publiek domein behoort.

Strafuitvoering & strafrecht

De OVB vraagt prioritaire aandacht voor de overbevolking van de gevangenen na intussen talrijke veroordelingen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, door gevangenen bij te bouwen en te renoveren, maar ook door de verdere uitbouw van bijkomende centra voor geïnterneerden. De voorlopige hechtenis moet een uitzondering blijven, maar is nu voor meer dan een derde van de gevangenisbevolking wel een feit. Daarvoor is een ander statuut nodig dan voor veroordeelden. Bovendien is een beter en persoonlijker reclasseringsbeleid nodig om de huidige hoge recidivegraad te verminderen. De hervorming van het strafrecht, die onder Michel I en II mislukte, moet bij de volgende regering hoog op de politieke agenda staan.

Modernisering beroep

De regering-Michel wou ook werk maken van een modernisering van het beroep van advocaat. Grondig voorbereidend werk in samenwerking met de twee communautaire Ordes leidde tot een voorontwerp dat door de val van de regering niet meer kon worden ingediend. De OVB vraagt de volgende regering om dat opnieuw op de agenda te plaatsen, zodat er werk kan worden gemaakt

van bijvoorbeeld een aangepaste beroepsopleiding en tuchtwet. Tot slot herhalen we onze eis om voldoende magistraten in te schakelen. Structureel advocaten inzetten als plaatsvervangende rechters wijst de OVB af. We stellen voor een pool van toegevoegde rechters samen te stellen.

En verder?

De OVB zal politici blijven herinneren aan haar memorandum en hoopt dat er spoedig een volwaardige regering kan komen, die de ambitie én parlementaire steun heeft om de vele uitdagingen op het vlak van justitie aan te pakken.

1.2.Potpourri VIII

Wat?

Op 31 december 2018 verscheen de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie in het Belgisch Staatsblad, ook wel Potpourri VIII genoemd.

Die wet bracht voornamelijk, maar niet uitsluitend, wijzigingen aan in het Burgerlijk Wetboek en Gerechtelijk Wetboek bij de wetgeving over de buitengerechtelijke en rechterlijke bescherming. Daarnaast werden onder meer ook wijzigingen doorgevoerd aan het onderhoudsrecht, het afstammingsrecht, het rechterlijk gezag van gewijsde en de akten van rechtspleging.

De studiedienst analyseerde de wet in een wetgevingsdossier. Daarin worden onder meer volgende vragen beantwoord:

- Vanaf welk ogenblik heeft de buitengerechtelijke lastgevingsovereenkomst uitwerking?
- Op welke wijze worden conflicten tussen bewindvoerders onderling opgelost?
- Welke onderhoudskosten voor kinderen zijn buitengewone kosten? Welke kosten moeten het voorwerp zijn van een voorafgaand overleg en akkoord? Hoe moeten die kosten worden afgerekend?

Hoe?

De OVB werd bij de totstandkoming van de wet gehoord in de Kamercommissie justitie.

1.3.Nieuw bewijsrecht

Wat?

Op 14 mei 2019 werd de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 'Bewijs' in dat Wetboek gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Boek 8 omvat de gemoderniseerde en geactualiseerde bewijsregels en treedt grotendeels in werking op 1 november 2020.

Het nieuwe Boek 8 wil het burgerlijk bewijsrecht aanpassen aan de hedendaagse samenleving en de daarbij horende technologische ontwikkelingen. Er werden ook bepaalde fundamentele beginselen in de wet geïntegreerd die al lang aanvaard zijn door de rechtspraak, zoals bijvoorbeeld het suppletief karakter van de bewijsregels.

Hoe?

De studiedienst van de OVB stelde een wetgevingsdossier op. Daarnaast organiseerde de OVB de opleiding 'Het nieuwe bewijsrecht in burgerlijke en commerciële zaken'.

En verder?

De wet treedt in werking op 1 november 2020.

1.4.Nieuw vennootschapsrecht

Wat?

Op 4 april 2019 verscheen de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen in het Belgisch Staatsblad. Sinds 1 mei 2019 treedt het nieuwe wetboek stapsgewijs in werking.

De nieuwe regels maken het vennootschaps- en verenigingsrecht moderner en coherenter.

De OVB schreef daarover een wetgevingsdossier.

Waarom?

Enerzijds is het belangrijk om de advocaten die actief zijn in het vennootschapsrecht te ondersteunen en wegwijs te maken in de nieuwe regelgeving. Anderzijds zijn de nieuwe regels eveneens van toepassing op de advocatenvennootschappen zelf. Alle advocaten zijn dus onderworpen aan dat nieuwe vennootschapsrecht.

1.5.Rechtsbijstandsverzekering

Wat?

Op 8 mei 2019 werd de wet van 22 april 2019 op het toegankelijker maken van de rechtsbijstandsverzekering gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De wet voorziet in een belastingvermindering voor premies voor rechtsbijstandsverzekeringen die aan een aantal minimale voorwaarden voldoen voor onder andere gedekte risico's, minimale waarborg en wachttermijnen. Ook bouwgeschillen en echtscheidingsprocedures vallen onder de dekking.

In het Belgisch Staatsblad van 12 juli 2019 verscheen vervolgens het bijhorende Koninklijk Besluit van 28 juni 2019 tot uitvoering van de artikelen 8, §2 en 11 van de wet van 22 april 2019 tot het toegankelijker maken van de rechtsbijstandsverzekering. Dat KB legt de tarieven voor advocatenprestaties vast die zullen gelden onder de nieuwe rechtsbijstandsverzekering.

Waarom?

De nieuwe rechtsbijstandsverzekering kan een wezenlijke bijdrage leveren tot de verbetering van de toegang tot het gerecht voor rechtzoekenden die niet in aanmerking komen voor de juridische tweedelijnsbijstand.

Hoe?

De wet voert een belastingvermindering in voor de premies van rechtsbijstandsverzekeringen die aan een aantal strikte voorwaarden inzake gedekte risico's, minimale dekking, waarborg en wachttermijnen voldoen. Voortaan zullen ook geschillen over bouwzaken en echtscheidingen onder de dekking vallen. In burgerlijke zaken wordt de maximumwaarborg vastgesteld op ten minste 13.000 euro per geschil en in strafzaken op ten minste 13.500 euro per geschil. Voor geschillen inzake echtscheiding wordt de maximumwaarborg evenwel verminderd tot 3.375 euro per

verzekerde persoon, daar waar de maximumwaarborg voor geschillen inzake bouwzaken verminderd wordt tot 6.750 euro.

De waarborg dekt onder meer de kosten en erelonen van advocaten. De verzekeraar neemt die ten laste ten belope van de door de Koning vastgestelde bedragen. Overschrijdingen vallen ten laste van de cliënt. Een advocaat kan zich ertoe engageren om zijn erelonen en kosten te bepalen op de bedragen per prestatie zoals bepaald door de Koning. Hij moet de cliënt en de rechtsbijstandsverzekeraar informeren over zijn beslissing ter zake. Dat engagement geldt voor alle duidelijkheid voor elk dossier afzonderlijk. De door de Koning bepaalde bedragen zijn inclusief kosten, maar exclusief btw.

En verder?

De OVB zal nauwlettend opvolgen of de wet en het KB hun doelstelling bereiken om de toegang tot het gerecht te verlagen voor de rechtzoekenden die niet in aanmerking komt voor de juridische tweedelijnsbijstand en zal desgevallend niet aarzelen om een bijsturing te vragen.

1.6.Hervorming juridische eerstelijnsbijstand

Wat?

Het decreet van 29 april 2019 betreffende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand wil de werking van de CJB's hervormen na de defederalisering van de materie in 2014. Het legt de krachtlijnen, principes en definities vast in een nieuw inhoudelijk kader dat de werking van de commissies beoogt te harmoniseren en de samenwerking met andere relevante actoren te optimaliseren. De praktische uitwerking moet worden geconcretiseerd in een uitvoeringsbesluit.

Waarom?

De OVB betreurt enkele keuzes die in het decreet en ontwerp van besluit zijn gemaakt. Het gaat in het bijzonder over de nieuwe voorwaarde dat de CJB's de vorm van een vzw zouden moeten aannemen, de vernieuwde en niet langer paritaire samenstelling van de commissie (wat de centrale positie van de advocatuur voor de juridische eerstelijnsbijstand beknot) en de bescherming van het beroepsgeheim en de onafhankelijkheid van de advocaat in het kader van de toezichtsfunctie van de overheid.

Hoe?

De OVB heeft die punten aangekaart tijdens vergaderingen met de bevoegde kabinetten: aanvankelijk het kabinet Welzijn, Gezondheid en Gezin en vervolgens, voor de huidige legislatuur, het kabinet Justitie en Handhaving. Uit de gesprekken volgt dat de centrale positie van de advocatuur in de juridische eerstelijnsbijstand bevestigd wordt en dat er dus met de opmerkingen van de OVB rekening zal worden gehouden.

En verder?

Op het moment van dit schrijven is er nog geen uitvoeringsbesluit. De OVB staat in rechtstreeks contact met het betrokken kabinet en volgt de situatie, in samenspraak met haar commissie eerstelijnsbijstand, nauwgezet op.

1.7.Polygraaftest

Wat?

Op 11 oktober 2019 werd een wetsvoorstel ingediend over het gebruik van de polygraaf. Dat voorstel is intussen wet geworden en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De wet schrijft het gebruik van de leugendetector in het Wetboek van Strafvordering in. De toepassing van de leugendetectortest was nog niet wettelijk gekaderd en werd enkel op niet-bindende wijze geregeld door enkele omzendbrieven alsook bevestigd door de rechtspraak van het Hof van Cassatie.

De wetgever wil met de codificatie van de polygraaftest beter voldoen aan de vereisten uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, in het bijzonder voor de inmenging in het privéleven van personen zoals gewaarborgd door artikel 8 EVRM.

Hoe?

De OVB heeft herhaaldelijk (via een standpunt, een nieuwsbericht en persberichten) te kennen gegeven dat zij een sterke tegenstander is van het gebruik van de polygraaftest. Zij betreurt dat de Kamercommissie Justitie de OVB niet op voorhand om advies heeft gevraagd.

De OVB maakt zich in het bijzonder zorgen over volgende aspecten:

- de aangetoonde onbetrouwbaarheid van de test
- de potentiële impact op het vermoeden van onschuld bij een weigering om deel te nemen aan dergelijke test
- de mate waarin een negatief resultaat de facto niet als zelfstandig bewijs zal worden gepercipieerd
- het feit dat een polygraaftest niet gelijkgeschakeld wordt met een verhoor in de zin van artikel 47bis Sv. en bijgevolg niet dezelfde rechtswaarborgen van toepassing zijn. Een advocaat mag de verdachte immers niet rechtstreeks bijstaan tijdens de test, wat de rechten van de verdediging onvoldoende garandeert.

Waarom?

De OVB erkent dat de wetgever een praktijk die al vele jaren wordt toegepast op basis van omzendbrieven wettelijk verankert en zo ook het rechtszekerheidsbeginsel bevordert. Maar zij is radicaal gekant tegen de polygraaftest op zich. Bovendien valideert een wettelijk kader het gebruik van dergelijke test verder en blijkt de wet de rechtswaarborgen in het kader van de test niet verder uit te breiden.

En verder?

De OVB zal toezien op een correcte praktische invulling van de wet en een adequate uitvoering van de polygraaftesten.

1.8.Wraakporno

Wat?

Het wetsvoorstel van 10 juli 2019 tot wijziging van het Strafwetboek wil de strijd aanbinden tegen wraakporno. Het gaat daarbij om het publiek verspreiden, met kwaadwillig opzet en/of uit wraakgevoelens van seksueel expliciete beelden zonder de toestemming van wie op de beelden te

zien is, met name via de sociale netwerken. De wetgever wil daartegen strenger optreden en sneller de verspreiding van dergelijke beelden kunnen verbieden.

Hoe?

De Kamercommissie Justitie heeft de OVB gevraagd advies te leveren bij het wetsvoorstel. De OVB heeft de tekst geanalyseerd en becommentarieerd.

Waarom?

De OVB juicht toe dat de wetgever voortschrijdend inzicht vertoont in de niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte privébeelden en -video's via moderne communicatiemiddelen en -kanalen, maar heeft evenwel ook enkele belangrijke opmerkingen bij het wetsvoorstel.

De OVB focust onder meer op volgende punten:

- kwaadwillig opzet als verzwarende omstandigheid
- de bijkomende geldstraf: is de boete verplicht? Is er voldoende interpretatiemarge voor de rechter?
- het Observatorium van de Rechten op het Internet: is dat de geschikte instelling om in rechte te kunnen optreden in gevallen van wraakporno?
- kort geding: is de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie niet beter geplaatst?
- de aandacht mag niet enkel liggen op het ontoegankelijk maken van beeldmateriaal voor het publiek, maar ook op het bewaren van het online bewijsmateriaal.

En verder?

Op het moment van dit schrijven is het wetsvoorstel goedgekeurd in de Kamercommissie Justitie. De OVB reageert tevreden op de finale, sterk gewijzigde versie van het voorstel en merkt op dat de wetgever met verschillende van haar opmerkingen heeft rekening gehouden.

1.9.Stalkingsalarm

Wat?

Het wetsvoorstel van 24 oktober 2019 tot bescherming van slachtoffers van huiselijk geweld en partnergeweld wil de wet van 15 mei 2012 inzake het huisverbod uitbreiden met de maatregel van het stalkingsalarm.

De wet uit 2012 stelt de procureur des Konings in staat een tijdelijk huisverbod op te leggen wanneer uit feiten blijkt dat de aanwezigheid van een persoon in de verblijfplaats een ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die dezelfde woonplaats betrekken.

Het wetsvoorstel wil van die maatregel een daadkrachtiger en efficiënter middel maken ter preventie van huiselijk geweld en partnergeweld door het huisverbod mogelijks te koppelen aan het dragen van een stalkingsalarm.

Hoe?

Op vraag van de Kamercommissie Justitie heeft de OVB een uitgebreid advies geschreven bij het wetsvoorstel.

Waarom?

De OVB schaart zich achter de noodzakelijke juridische aandacht voor deze problematiek, maar meent dat het wetsvoorstel enkele fundamentele strijdigheden en onduidelijkheden bevat, zowel op juridisch-technisch als op praktisch vlak. Enkele van de belangrijkste aandachtspunten zijn:

- aandacht voor het gelijkheidsbeginsel: beide voorstellen focussen expliciet dan wel impliciet alleen op huiselijk geweld of partnergeweld tegen vrouwen. Het voorstel van resolutie vraagt de regering zelfs letterlijk te beslissen dat *mannen* verplicht moeten worden om in voorkomend geval een stalkingsalarm te dragen.
- de terminologie: de termen dader, gewelddadige partner, stalking, ... worden vermeld. Het wetsvoorstel heeft het echter over personen die (nog) niet veroordeeld zijn en mogelijks zelfs geen strafbaar feit hebben gepleegd.
- op basis van het vorige punt vraagt de OVB te voorzien in extra waarborgen zoals het wettelijk inschrijven van een verplicht voorafgaand verhoor en een wettelijke verduidelijking van het materieel toepassingsgebied.
- hoewel het wetsvoorstel zegt dat de procureur des Konings het stalkingsalarm kan voorstellen en de uithuisgeplaatste ermee moet instemmen, spreekt het ook over “opleggen” en gebruikt het zelfs de titel van “verplichten”.
- het voorstel van resolutie gaat over veroordeelden, terwijl de uithuisgeplaatste op basis van het wetsvoorstel (nog) niet veroordeeld zou zijn.

En verder?

De OVB volgt de situatie verder op en rapporteert bij verdere parlementaire werkzaamheden.

1.10. Nieuw Strafwetboek

Wat?

In november werd het wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek ingediend. Het is een identieke versie van het voorstel dat tijdens de vorige legislatuur al werd ingediend. De wetgever wil het Belgische strafrecht daarmee moderniseren en het Strafwetboek logischer en overzichtelijker maken.

Hoe?

De OVB heeft een uitgebreid advies geschreven over Boek 1 van het voorgestelde nieuwe Strafwetboek. Zij heeft haar standpunten uiteengezet tijdens een hoorzitting van de Kamercommissie Justitie op 19 november 2019.

Waarom?

Rekening houdend met de potentiële impact van het wetsvoorstel op de toekomst van het strafrecht, heeft de OVB veel aandacht besteed aan het becommentariëren van Boek 1.

Eenzijds staat de OVB positief tegenover de algemene uitwerking van Boek 1 en onderschrijft de bouwstenen van het nieuwe Strafwetboek: accuraat, coherent en eenvoudig. Zij meent dat het nieuwe Boek 1 meer duidelijkheid creëert door de essentiële principes van het moderne strafrecht handig en overzichtelijk te verzamelen in de eerste artikelen. De OVB is ook tevreden over de memorie van toelichting, die de heroriëntatie van het strafrecht duidelijk motiveert en een leidraad kan vormen voor de praktijk.

Anderzijds heeft de OVB een reeks juridisch-technische, praktische en vormelijke opmerkingen opgelijst. Zij vraagt onder andere om verdere verduidelijking over de consistentiebevorderende instrumenten bij de straftoemeting. Ze stelt zich ook vragen bij het absolute karakter van de al dan niet toerekeningsvatbaarheid en ze waarschuwt voor moeilijkheden bij de niet-uitvoering van de verbeurdverklaring.

De OVB spoort de commissie aan om werk te maken van het nieuwe Wetboek van Strafvordering omdat het nieuwe strafrecht in de praktijk kan uitdraaien op een maat voor niets als er niet voorzien wordt in een adequate en moderne procedure.

Daarnaast vindt de OVB het spijtig dat de wetgever op sommige punten is afgeweken van het oorspronkelijke voorstel van de experts Joëlle Rozie en Damien Vandermeersch. Zo meent de OVB dat minderjarigheid op het ogenblik van de feiten steeds zou moeten leiden tot een aanpassing naar het onmiddellijk lagere strafniveau, terwijl dat bij het huidige voorstel enkel voor straffen van niveau 8 het geval zou zijn.

Zij betreurt eveneens dat er op het laagste strafniveau een gevangenisstraf opgelegd zal kunnen worden. Hoewel het een politieke keuze betreft, wijst de OVB er met aandrang op dat die vrijheidsstraffen ook op een menswaardige manier moeten kunnen worden uitgevoerd.

En verder?

Het wetsvoorstel ligt op het moment van dit schrijven nog steeds ter bespreking bij de Kamercommissie Justitie. De OVB volgt verdere ontwikkelingen op de voet op.

1.11. Afschaffing verjaring seksueel misdrijven

Wat?

De wet van 14 november 2019 en de reparatiewet van 5 december 2019 bepaalt dat de strafvordering niet meer verjaart voor ernstige seksuele misdrijven gepleegd op minderjarigen, zoals verkrachting, kinderpornografie, voyeurisme, aanranding van de eerbaarheid, enz.

De wet is in werking getreden op 30 december 2019. Tot dan gold er voor de meeste seksuele misdrijven op minderjarigen een verjaringstermijn van 15 jaar, soms 20 jaar. Die termijn begon te lopen vanaf de meerderjarigheid van het slachtoffer.

Waarom?

Naar aanleiding van het wetsvoorstel heeft de OVB heeft een nota opgesteld met enkele principiële en praktische bezwaren.

De OVB wil de ernst van dergelijke zaken benadrukken en vindt dat er verder moet ingezet worden op het verwijderen van de (vaak psychologische) drempels die een meer onmiddellijke toegang tot het recht belemmeren.

Desalniettemin wijst de OVB op de problematiek van de bewijslast. De wetgever is zich daarvan bewust en spreekt zelf van symboolwetgeving.

Momenteel is er al een aanzienlijk aandeel geseponeerde zaken en ingetrokken klachten. De OVB vraagt zich dan ook af of de afschaffing van een verjaringstermijn ook daadwerkelijk bevorderlijk is voor de slachtoffers.

1.12. Procedure strafuitvoeringsrechter voor vrijheidsstraffen tot 3 jaar

Wat?

De wet van 5 mei 2019 tot aanpassing van de procedure voor de strafuitvoeringsrechter voor de vrijheidsstraffen van 3 jaar of minder wijzigt de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf. Die wet van 2006 is nooit in werking getreden voor wat betreft de bepalingen over de beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling ten aanzien van veroordeelden met straffen tot drie jaar.

Met de nieuwe wet zal de strafuitvoeringsrechter nu eindelijk bevoegd worden voor de tenuitvoerlegging van korte vrijheidsstraffen. De wetgever wil hiermee verzekeren dat ook kortveroordeelden effectief gestraft worden. Om dat te bewerkstelligen, zal de procedure in de regel schriftelijk worden.

Hoe?

De OVB heeft een advies voorbereid naar aanleiding van het initiële wetsvoorstel en heeft haar standpunt vertolkt op een hoorzitting van de Kamercommissie Justitie op 20 maart 2019.

Waarom?

De OVB juicht toe dat de wetgever de nodige stappen heeft gezet om eindelijk in werking te stellen wat 13 jaar eerder werd beslist. Zij reageert ook tevreden dat de beslissing voortaan in de handen van de strafuitvoeringsrechter ligt in plaats van de administratie.

De OVB uitte echter haar bezorgdheid over het internationaalrechtelijk erkende hoorrecht van de kortveroordeelde. Volgens het oorspronkelijke, door de OVB becommentarieerde wetsvoorstel zou de veroordeelde dat immers pas kunnen vragen als zijn verzoek tot strafuitvoeringsmodaliteit drie keer is geweigerd. De OVB stelt tevreden vast dat de uiteindelijke wet aan haar bezorgdheid is aangepast. Bij weigering zal hij nu het recht hebben om al bij het volgende verzoek tot toekenning van eenzelfde strafuitvoeringsmodaliteit te worden gehoord.

De OVB stelt zich evenwel ernstige vragen bij het gebrek aan een aangepast kader en bijhorende financiering die de uitvoering van de wet haalbaar moet maken.

En verder?

De wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op 1 oktober 2020. De OVB is evenwel nog steeds benieuwd naar de praktische haalbaarheid van de wet op het vlak van budget en gevangenis capaciteit.

1.13. Hervorming goederenrecht

Wat?

In het kader van de hervorming van het Burgerlijk Wetboek werd de wet van 4 februari 2020 houdende boek 3 "Goederen" van het Burgerlijk Wetboek gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 17 maart 2020. De wet wil het goederenrecht moderniseren, beter structureren en flexibiliseren.

Hoe?

De OVB werd bij de totstandkoming van de wet gehoord in de Kamercommissie justitie op 16 oktober 2019. De OVB was algemeen positief over de voorgestelde hervorming omdat die zorgt voor modernisering, een betere structuur en een flexibilisering van het goederenrecht. Niettegenstaande gaf de OVB ook een aantal bemerkingen op de hervorming.

1.14. Sanctie onontvankelijkheid

Wat?

De Kamercommissie Bedrijfsleven heeft de OVB om schriftelijk advies gevraagd bij de bespreking van het wetsvoorstel tot opheffing van artikel III.26, §2 van het WER. Daarmee wordt de sanctie van onontvankelijkheid uit artikel III.26, §2 WER opgeheven, die van toepassing is wanneer een onderneming wel is ingeschreven in de KBO maar een vordering instelt die gebaseerd is op een activiteit (i) waarvoor de onderneming niet is ingeschreven in de KBO of (ii) die niet valt binnen het statutaire doel van de onderneming.

De verantwoording voor die opheffing is dat de sanctie van onontvankelijkheid zich enkel uitstrekt tot de vordering in rechte, zodat de onderliggende rechtsovereenkomst onverlet wordt gelaten: de onderneming kan de code voor de activiteit in de KBO aanpassen en opnieuw naar de rechtbank gaan. Maar zo verliest een onderneming veel geld en tijd om een financiële vergoeding te ontvangen voor een uitgevoerd contract. Bovendien wordt gewezen op de al bestaande strafrechtelijke sancties voor een onvolledige inschrijving in de KBO.

De OVB heeft in haar schriftelijk standpunt de opheffing van artikel III.26, §2 WER ondersteund.

Waarom?

De OVB nam een standpunt in door (proces)economische overwegingen. Het lijkt economisch immers moeilijk te rechtvaardigen dat een onderneming prestaties of goederen levert aan haar wederpartij, maar dat die wederpartij kan nalaten om over te gaan tot betaling omdat er geen juiste/volledige inschrijving zou bestaan voor de betrokken activiteit. Het komt daarnaast de proceseconomie niet ten goede dat een eerder onontvankelijk verklaarde vordering gewoon opnieuw wordt ingesteld, na regularisatie.

En verder?

Op 17 mei 2019 verscheen de wet van 2 mei 2019 tot wijziging van het Wetboek van Economisch Recht wat de inschrijving in de KBO betreft in het Belgisch Staatsblad. De wet is op 27 mei 2019 in werking getreden.

1.15. Brexit

Wat?

De Britse regering gaf op 29 maart 2017 formeel kennis van het voornemen om uit de Europese Unie te stappen. Het Verenigd Koninkrijk dreigde bij de initiële uittredingsdatum, namelijk op 31 oktober 2019, de Europese Unie te verlaten zonder een definitief uittredingsakkoord. Een no-deal scenario zou gevolgen hebben voor de Britse advocaten die in België gevestigd zijn, evenals die van Belgische advocaten in het Verenigd Koninkrijk.

Waarom?

De OVB volgt de vooruitgang van de lopende onderhandelingen tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie op en schetst de mogelijke gevolgen van de uittreding zonder akkoord.

Een no-deal heeft implicaties voor de uitoefening van het advocatenberoep van Britse advocaten in België en omgekeerd voor Belgische advocaten in het Verenigd Koninkrijk. Zonder uittredingsakkoord zullen de Europese advocatenrichtlijnen voor diensten en vestiging in principe niet meer verder worden toegepast en zal worden teruggevallen op het nationale recht. Daarnaast zal de hardste Brexit gevolgen hebben voor heel wat materiële rechtstakken, zoals bijvoorbeeld het consumentenrecht, het contractenrecht en de btw.

Hoe?

De OVB heeft samen met de OBFG en de Brusselse Ordes gepleit bij de wetgever over het behoud van de rechten die Britse advocaten in België tot en met 31 december 2020 op basis van hun vestiging verwierven.

De wetgever is op dat voorstel ingegaan en nam op 28 maart 2019 het wetsontwerp betreffende de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie aan. De achtste titel van dat wetsontwerp gaat over justitie en bevat een hoofdstuk over de advocatuur.

Door de nieuwe wet zullen de Britse advocaten die momenteel in België gevestigd zijn en op het tableau of op de EU-lijst van een Belgische balie zijn ingeschreven, ook na de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie ingeschreven blijven.

De OVB heeft bovendien via een uitgebreid memorandum de mogelijke gevolgen van de uittreding zonder akkoord in kaart gebracht.

En verder?

Intussen heeft het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie verlaten op 31 januari 2020. Er geldt nu een overgangsfase tot en met 31 december 2020. In die periode blijft de Europese regelgeving voor het Verenigd Koninkrijk van kracht. De OVB wacht het definitieve toekomstplan af die de Europese Commissie en het Verenigd Koninkrijk momenteel zijn aan het overleggen. De OVB volgt de situatie op de voet.

1.16. Elektronische authentieke bron

Wat?

Door de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie wordt een artikel 434/1 ingevoegd in het Gerechtelijk Wetboek over de elektronische lijsten van advocaten.

Waarom?

Dat artikel vormt de sluitsteen om tot een werkelijke authentieke bron van de advocatuur te komen en is van groot belang voor de verdere digitalisering van de advocatuur. De huidige tableaux en lijsten zullen in de toekomst gezamenlijk elektronisch kunnen worden bijgehouden.

Hoe?

Artikel 72 van de wet van 5 mei 2019 voegt een nieuw artikel 434/1 in het Gerechtelijk Wetboek in. Dat artikel machtigt de OVB en de OBFG om drie gezamenlijke elektronische lijsten op te maken:

- een gezamenlijk elektronisch tableau van de **advocaten** ingeschreven op de in artikel 430,1 bedoelde tableaux van de verschillende ordes van advocaten waaruit zij zijn samengesteld.
- een gezamenlijke elektronische lijst van de advocaten ingeschreven op de in artikel 430,1 bedoelde lijsten van **advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie**, bijgehouden door de verschillende ordes van advocaten waaruit zij zijn samengesteld
- een gezamenlijke elektronische lijst van de advocaten ingeschreven op de in artikel 430,1 bedoelde lijsten van de **stagiairs**, bijgehouden door de verschillende ordes van advocaten waaruit zij zijn samengesteld

De OVB en de OBFG treden gezamenlijk op als beheerder en staan samen in voor de inrichting en het beheer van de drie lijsten. Ze worden gezamenlijk beschouwd als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens.

De lijsten en de daarin opgenomen gegevens zijn publiek. De gegevens die in de lijst zijn opgenomen worden dertig jaar bewaard te rekenen vanaf de dag waarop de advocaat wordt geschrapt van het tableau of de lijst bedoeld in artikel 430,1.

Voor de identificatie van de advocaten mag de beheerder gebruik maken van het rijksregisternummer, de naam en de voornamen, de geboorteplaats en -datum en de datum van overlijden. Die gegevens zijn vertrouwelijk en mogen niet worden meegedeeld aan het publiek.

En verder?

De OVB en de OBFG zal samen met de OBFG nauwlettend toezien op de inwerkingtreding van het betreffende artikel en via het DPA actief bijdragen aan de verdere informatisering van de advocatuur en justitie.

2. OVB en rechtspraak

2.1.Hervorming griffierechten

Wat?

Door de wet van 14 oktober 2018 tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de griffierechten te hervormen werden de rolrechten vanaf 1 februari 2019 op een andere wijze geïnd. Sindsdien zijn ze niet langer verschuldigd op het ogenblik waarop de zaak op de rol wordt ingeschreven, maar moeten ze worden betaald op het ogenblik dat de rechter in zijn eindbeslissing één of meerdere partijen veroordeelt tot de betaling van de rolrechten (of van hun deel erin).

Waarom?

De nieuwe wet van 14 oktober 2018 kwam er nadat de OVB tegen de vorige wet van 28 april 2015 die de griffierechten had hervormd naar het Grondwettelijk Hof was getrokken. De wet van 28 april 2015 koppelde de rolrechten aan de waarde van de zaak. Het Grondwettelijk Hof volgde de OVB in zijn arrest nr. 13/2017 dat er geen aantoonbare band was tussen de waarde van de zaak en de werklast van de rechtbanken en vernietigde de betreffende bepalingen van de wet van 28 april 2015.

Hoe?

Met de wet van 14 oktober 2018 keerde de wetgever terug naar het vorige systeem waarbij de hoogte van de rolrechten in hoofddeel gekoppeld is aan het niveau van het gerecht waarbij het geding aanhangig wordt gemaakt. Voortaan moeten de rolrechten ook pas worden betaald na de eindbeslissing van de rechter. Tot slot legt de wet de verplichting op om het rijksregisternummer (in geval van natuurlijke personen) of het ondernemingsnummer (in geval van rechtspersonen) te vermelden in dagvaardingen, vonnissen en verzoekschriften op straffe van nietigheid. De wet trad op 1 februari 2019 in werking.

2.2.Btw-listing

Wat?

In zijn arrest nr. 43/2019 d.d. 14 maart 2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de verplichting voor een advocaat om een btw-listing in te dienen niet onbestaanbaar is met zijn beroepsgeheim. Daarmee kwam er eindelijk duidelijkheid in een jarenlange principiële discussie, die al speelde sinds de afschaffing van de btw-vrijstelling voor diensten verricht door advocaten.

Waarom?

Op basis van artikel 53quinquies Btw-wetboek en het Koninklijk Besluit nr. 23 moesten advocaten in principe telkens op 31 maart een opgave indienen van hun btw-belastingplichtige afnemers aan wie ze in het voorgaande kalenderjaar voor meer dan 250 euro diensten (exclusief btw) hebben verstrekt.

De OVB verzette zich vanaf de aanvang tegen die verplichting en vocht die ook juridisch aan, omdat ze van oordeel was dat de btw-listing een inbreuk vormde op het beroepsgeheim van de advocaat. In kort geding op 26 maart 2015 kreeg de OVB ongelijk van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel bij beschikking. Ook het beroep tegen die beschikking werd door het hof van beroep van Brussel verworpen bij arrest van 25 november 2015. Maar in de procedure ten gronde stelde

dezelfde rechtbank bij vonnis van 16 oktober 2017 twee prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof. De rechtbank meende met name dat het Grondwettelijk Hof zich eerst moest uitspreken over de mogelijke schending van de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet door de verplichting tot indienen van een btw-listing.

Hoe?

Het Grondwettelijk Hof antwoordde in zijn arrest nr. 43/2019 negatief op beide prejudiciële vragen.

Enerzijds oordeelde het Grondwettelijk Hof dat het beroepsgeheim niet onbestaanbaar is met de verplichting om een btw-listing in te dienen. Het Grondwettelijk Hof stelde met name dat het beroepsgeheim moet wijken wanneer een hoger geachte waarde ermee in conflict treedt. Het merkte wel op dat dergelijke opheffing moet worden verantwoord door een dwingende reden van algemeen belang en dat de opheffing van het beroepsgeheim strikt evenredig moet zijn aan dat doel. Het doel van de btw-listing zag het Grondwettelijk Hof in het verzekeren van de heffing van de belasting en als middel in de strijd tegen belastingontduiking. Bijgevolg achtte het Grondwettelijk Hof het niet zonder redelijke verantwoording om de in de btw-listing vermelde gegevens ter kennis te brengen van de btw-administratie.

Anderzijds merkte het Grondwettelijk Hof op dat de verplichting tot het indienen van een btw-listing voor alle belastingplichtigen geldt ongeacht de al dan niet toepassing van een beroepsgeheim op een bepaalde categorie van belastingplichtigen. Bijgevolg achtte het Grondwettelijk Hof het indienen van een btw-listing evenmin onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

En verder?

Het arrest van het Grondwettelijk Hof is richtinggevend en beëindigt een jarenlange principiële discussie. De OVB is bijzonder teleurgesteld over de uitkomst ervan, maar moet er zich bij neerleggen dat de btw-listing geen inbreuk vormt op het beroepsgeheim van de advocaat. Bijgevolg heeft ze alle Vlaamse advocaten gevraagd om dergelijke btw-listing voortaan jaarlijks in te dienen.

2.3.DPA-Deposit

Wat?

DPA-Deposit is een toepassing van het digitaal portaal advocaten (DPA), waarmee advocaten conclusies en allerhande stukken op een beveiligde wijze kunnen neerleggen op griffies van rechtbanken. Het zorgt voor veel gebruiksgemak, een waterdichte veiligheid, GDPR-conformiteit en vooral een authenticatie van de hoedanigheid van advocaten.

Waarom?

Jarenlang werd met wisselend succes getracht digitalisering in justitie te introduceren. Advocaten verliezen veel tijd door alles eigenhandig voor sluitingstijd op papier neer te leggen, per post of fax te versturen. Ook financieel kon dat een dure gelegenheid zijn, wanneer bijvoorbeeld vervangingsvergoedingen moesten betaald worden. De advocatuur nam daarom het initiatief en ontwikkelde DPA-Deposit.

Hoe?

Het uitvoeringsbesluit van 9 oktober 2018 verplichtte de advocaat om DPA-Deposit te gebruiken voor die elektronische procesvoering. Op 12 december 2019 heeft de Raad van State echter de nietigverklaring van dat KB uitgesproken. De uitspraak komt erop neer dat DPA-Deposit niet langer

het exclusieve kanaal is waarmee advocaten conclusies en stukken digitaal kunnen neerleggen. De Raad van State oordeelde dat e-Deposit en DPA-Deposit naast elkaar kunnen verder leven omdat DPA-Deposit “één-op-één” in verbinding staat met het e-Deposit.

DPA-Deposit heeft de advocaat echter veel meer te bieden omdat het rekening houdt met de eigenheid van het beroep en heel wat specifieke toepassingen heeft ingebouwd. De advocatenkaart die op haar beurt geënt is op de authentieke bron van de advocatengegevens (o.a. het tableau) staat daarbij centraal.

En verder?

De OVB zal blijven ijveren dat de digitalisering in justitie en binnen haar beroep verder evolueert. Zo koppelen meer en meer instanties aan bij het systeem, zodat stukken en conclusies neerleggen ook op ander plaatsen dan griffies mogelijk wordt. Heel wat nieuwe toepassingen staan in de stijgers en zullen in 2020 worden uitgerold.

2.4.Nomenclatuur en werking juridische tweedelijsbijstand

Wat?

De OVB is tussengekomen in een beroep tot nietigverklaring van Eric Martin bij het Grondwettelijk Hof tegen de artikelen 206, 207 en 208 van de wet van 21 december 2018.

Artikel 206 wijzigt artikel 508/13 Ger.W. en bepaalt dat de Koning de BJB's machtiging kan geven om aan rechtzoekenden maar ook aan derden bewijsstukken op te vragen.

Artikel 207 wijzigt artikel 508/19 en bepaalt dat de punten worden toegekend op basis van een nomenclatuur. Ook legt het op dat de Koning de uitvoeringsbepalingen bepaalt, in het bijzonder de criteria voor toekenning, niet-toekenning of vermindering van de punten, de berekeningswijze van de waarde van het punt, de voorwaarden voor indiening van de aanvraag tot vergoeding en de nadere regels en voorwaarden inzake betaling van de vergoeding.

Artikel 208 bepaalt tenslotte dat de artikelen 206 en 207 uitwerking hebben vanaf 1 september 2016, inwerkingtreding van de hervorming van de juridische tweedelijsbijstand.

Waarom?

De tussenkomst van de OVB wil de juridische tweedelijsbijstand veiligstellen. De bestreden bepalingen betreffen het hart van de werking ervan.

En verder?

Het arrest van het Grondwettelijk Hof moet worden afgewacht.

2.5.Vernietigingsberoep Vlaamse Woninghuurdecreet

Wat?

De OVB heeft voor het Grondwettelijk Hof een beroep tot gedeeltelijke vernietiging ingesteld van het Decreet van de Vlaamse Raad van 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan, het zogenaamde Vlaamse Woninghuurdecreet. De OVB verzoekt de vernietiging van het Vlaamse Woninghuurdecreet in

zoverre het de mogelijkheid biedt om, in afwijking van het gemene recht, zich tot de rechter te wenden door middel van een eenzijdig verzoekschrift dat enkel getekend hoeft te zijn door de verzoeker zelf.

Waarom?

De OVB erkent dat er geen monopolie voorbehouden is aan de advocaat. De OVB meent evenwel dat een inleidende akte, die zonder enige tegenspraak een betwisting in feite of in rechte aanhangig maakt bij een rechter, in de regel ondertekend moet worden door een advocaat. Afwijkingen op die regel moeten de uitzondering blijven. De advocaat is immers het best geplaatst om als eerste rechter in een geschil te vermijden dat een partij een verzoekschrift indient dat kennelijk ongegrond is en derden ernstig nadeel kan berokkenen. Dat is de zogenaamde “sluiswachtersfunctie” van de advocaat.

Hoe?

De OVB heeft een beroep tot gedeeltelijke vernietiging van het Vlaamse Woninghuurdecreet ingesteld bij het Grondwettelijk Hof. De OVB beargumenteert daarbij dat het Vlaamse Woninghuurdecreet, zonder enige redelijke verantwoording, een onderscheid doet ontstaan tussen de federaal geregelde procedures in huurgeschillen (waarin het eenzijdig verzoekschrift nog steeds door een advocaat moet worden ondertekend) en de huurgeschillen waarop het Vlaamse Woninghuurdecreet van toepassing is (waar dat niet langer hoeft). De OVB wijst erop dat er geen enkele dwingende reden voorhanden is om voor de huurovereenkomsten die onder het Vlaamse Woninghuurdecreet vallen, af te wijken van de algemene regel. Daardoor gaat de waarborg van de “sluiswachtersfunctie” van de advocaat bovendien verloren. De OVB benadrukt dat de vereiste van de ondertekening door een advocaat overigens geen enkel beletsel vormt voor een gemakkelijke toegang tot de rechter.

2.6.Beroep tot gedeeltelijke vernietiging jeugddelinquentiedecreet

Wat?

Op 1 september 2019 is het decreet over het nieuwe jeugddelinquentierecht in werking getreden. Bij de totstandkoming van dat decreet werd veelvuldig kritiek geleverd over onder meer schendingen van het legaliteitsbeginsel en het vermoeden van onschuld.

In het Belgisch Staatsblad van 27 november 2019 werd een beroep tot gedeeltelijke vernietiging van het jeugddelinquentiedecreet gepubliceerd. De OVB heeft zich bij dat beroep gevoegd.

Waarom?

De OVB is om meerdere redenen tussengekomen in de procedure tot gedeeltelijke vernietiging van het jeugddelinquentiedecreet. Enkele van die redenen zijn:

- schending van de rechten van verdediging van de minderjarige, met name het recht om in alle omstandigheden te worden bijgestaan door een advocaat en het recht om zich te laten vertegenwoordigen door zijn advocaat.
- schending van het vermoeden van onschuld van de minderjarige
- schending van het zwijgrecht van de minderjarige

Hoe?

De OVB heeft zich bij het verzoekschrift tot gedeeltelijke vernietiging gevoegd door een memorie tot tussenkomst op 27 december 2019. Daarop volgden achtereenvolgens een memorie van de Vlaamse regering, een memorie van antwoord van de verzoekende partijen en een memorie van

antwoord van de OVB. Vandaag moeten we afwachten tot wanneer het Grondwettelijk Hof de zaak zal oproepen.

3. OVB en het publiek

3.1.Chatbot Victor

Wat?

Op 10 april 2019 mocht minister van Justitie Koen Geens als eerste Victor gebruiken. Victor is de nieuwe chatbot van de OVB op haar website advocaat.be. Met Victor wil de OVB een antwoord bieden op eenvoudige praktische vragen van rechtzoekenden over de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand.

Waarom?

Nogal te veel rechtzoekenden vinden helaas niet de juiste adequate juridische hulp. De chatbot wil enig soelaas bieden. Bijkomend voordeel is dat Victor 24 uren per dag en 7 dagen per week beschikbaar is buiten de normale openingsuren van de bureaus voor juridische bijstand en op alle toestellen met internetverbinding (desktop, laptop, smartphone, tablet) door iedereen die het Nederlands beheerst kan worden geraadpleegd ongeacht waar men zich bevindt.

Hoe?

Op de vergadering van de Commissie rechtshulp juridische tweedelijnsbijstand van 4 december 2018 werd het idee gelanceerd om een chatbot te creëren die zou kunnen antwoorden op eenvoudige praktische vragen van rechtzoekenden over de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand. Na terugkoppeling met hun raad van de Orde bevestigden de BJB-voorzitters van Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen evenals de OVB hun bereidheid om aan de chatbot mee te werken. Een werkgroep met vertegenwoordigers van alle deelnemende balies werkte in het voorjaar van 2019 het basisscenario van de chatbot uit. Voor de ontwikkeling van de chatbot werd in zee gegaan met de legal tech-start up Lawren.io. Het is wereldwijd de eerste keer dat een balie met een dergelijke chatbot naar buiten komt.

De chatbot gaat aan de hand van vragen na of een rechtzoekende in aanmerking komt voor de juridische eerstelijnsbijstand of de juridische tweedelijnsbijstand. Meteen komt alle concrete informatie over welke documenten nodig zijn tevoorschijn, inclusief waar iemand terecht kan voor verdere hulp. Wie niet in aanmerking komt voor een eerste gratis advies of voor pro-Deohulp wordt op basis van de inhoud van het probleem en de regio doorverwezen naar de zoek een advocaat-module van de OVB-website.

En verder?

Op basis van de eerste cijfers blijkt Victor een doorslaand succes. In 2019 waren er in totaal 6.500 gebruikers, wat neerkwam op een gemiddeld aantal gebruikers van 722 per maand. Dat bewijst dat er een duidelijke nood was aan zo'n chatbot. De OVB is dan ook vastberaden om Victor in stand te houden.

3.2.Campagne belang van de rechtsstaat

Wat?

De OVB lanceerde in september 2019 een online sensibiliseringscampagne die, in tijden van gratuite veroordelingen op sociale media, de aandacht vestigde op de waarde en kracht van ons eeuwenoud rechtssysteem met aan de basis een eerlijk proces voor iedereen. De campagne van de OVB hield Belg en maatschappij een spiegel voor en gaf letterlijk en figuurlijk een gezicht aan de ongenuanceerde comments op sociale media.

Hoe?

In een online video is de 'Social Media Judge' te zien: een 3D-geprinte artificieel intelligente rechter. Op confronterende wijze velt de Social Media Judge zijn oordeel over de beklaagden en baseert zich daarvoor op wat mensen schrijven op de sociale media. De video werd verspreid op social media en werd als 'boodschap van algemeen nut' ook uitgezonden op Eén en Canvas.

Naast de online video, speelde de Social Media Judge ook de hoofdrol in het debat op 28 september 2019, waarbij verschillende experts zich zullen buigen over het vraagstuk van rechtspraak in tijden van social media. Deelnemers aan het debat waren mr. Fernand Keuleneer, mr. Paul Bekaert, rechter Hans De Waele, Pr. Dr. Catherine Van de Heyning en Pr. Dr. Georges Martyn leidde in. VRT-journalist Fatma Taspinar modereerde het debat.

Waarom?

Met deze sensibiliseringscampagne vroeg de OVB aandacht voor het belang van één van de belangrijkste fundamenteën van ons kostbaar democratisch rechtssysteem namelijk dat elke burger altijd recht heeft op verdediging door een onafhankelijk en partijdig advocaat, zonder onderscheid. Daarbij hoort ook een onpartijdige rechter.

Naast de rol van een onpartijdige rechter, benadrukte de OVB eveneens de unieke rol van de advocaat.

En verder?

De OVB zal de komende jaren verder inzetten op het belang van de rechtsstaat.

3.3.Dag van de Rechtsstaat

© Lander Loeckx

Wat?

Op dinsdag 7 mei 2019 vond in het Congrescentrum Lamot in Mechelen de Tweede Dag van de Rechtsstaat plaats. Die werd georganiseerd door vzw 400, in samenwerking met de OVB. Heel wat interessante sprekers kwamen aan het woord.

Prof. Patricia Popelier behandelde het thema 'Rechters en politiek in de rechtsstaat. Over georganiseerd wantrouwen en dialoog'.

Daarop volgde een eerder opgenomen interview tussen Erik Schellingen, bestuurder bij de Orde van Vlaamse Balies, en Dr. Rupert Wolff, voorzitter van het Präsidium der Österreichischen Rechtsanwaltskammer. In dat interview drukte Dr. Wolff zijn bezorgdheid uit over de politieke aanvallen op het concept van de rechtsstaat in zijn eigen land en de invloed daarvan op de toekomst van Europa.

Prof. Em. Mark Elchardus van de VUBrussel en Mr. Hugo Lamon, bestuurder bij de OVB, debatteerden over de vraag of mensenrechten grenzeloos zijn binnen de rechtsstaat en of de internationale rechtsorde en de rechterlijke macht de soevereiniteit van de natiestaat te veel inperken.

Prof. Geert Corstens gaf vervolgens zijn visie over de staat van de rechtsstaat.

Alle deelnemers kregen een documentatiemap. Naast een cahier met de teksten van de Eerste Dag van de Rechtsstaat in 2018 bevat de map ook een brief van Mr. Pietrzak, stafhouder van de balie van Warschau, gericht aan Mr. Edward Janssens, voorzitter van de OVB. Tijdens de eerste editie gaf Mr. Pietrzak een interview over de (druk op de) Poolse rechtsstaat. De bijgevoegde brief schetst een geactualiseerde stand van zaken in Polen.

Meer informatie vindt u op www.dagvanderechtsstaat.be.

3.4.OVB-studentenprijs

Wat?

Tijdens de nieuwjaarsreceptie van 28 januari 2019 reikte voorzitter Edward Janssens de OVB-studentenprijs 2018 uit aan mr. Joke De Paepe voor haar masterproef over de invordering van onbetwiste geldschulden.

De jury loofde de laureaat in het bijzonder omwille van haar heldere uiteenzetting van de problematiek, de grondige bespreking van de relevante knelpunten van de IOS-procedure en het formuleren van nuttige aanbevelingen.

Waarom?

Met de toekenning van de OVB-studentenprijs wil de OVB laatstejaarsstudenten bekronen voor een hoogwaardige eindverhandeling over de advocatuur of over justitie en het onderzoek daarnaar stimuleren.

Hoe?

Elk voorjaar worden de universiteiten uitgenodigd om het bestaan van de OVB-studentenprijs bekend te maken onder hun studenten, waarop kandidaturen kunnen worden ingezonden tot en met 15 november. Na de beraadslaging van de jury wordt de OVB-studentenprijs dan traditioneel elk jaar overhandigd tijdens de nieuwjaarsreceptie.

3.5.Steun aan buitenlandse advocate Nasrin Sotoudeh

Wat?

In brieven van 18 maart 2019 vroeg de OVB de Iraanse president en de Iraanse ambassadeur in België om mr. Nasrin Sotoudeh, een Iraanse mensenrechtenadvocaat, vrij te laten.

Nasrin Sotoudeh werd na eerdere veroordelingen onlangs bijkomend veroordeeld tot een gevangenisstraf van 33 jaar en 148 zweepslagen. Op 13 juni 2018 werd ze gearresteerd omdat ze zich in het openbaar had verzet tegen de verplichting om een sluier te dragen en in de media één van haar cliënten had verdedigd die geen hoofddoek had gedragen in de publieke ruimte. Sindsdien zit ze opgesloten in de gevangenis.

Nasrin Sotoudeh ontving in 2012 de Sakharov-prijs van het Europees Parlement voor haar blijvende inzet voor de verdediging van de mensenrechten en de vrijheid van meningsuiting in Iran. Ze trad

aan in diverse geruchtmakende zaken in haar vaderland, bijvoorbeeld over de hijab, vrouwenrechten en een VN-referendum over een nieuw regeringssysteem.

Waarom?

De OVB acht de rol van de advocatuur cruciaal voor een correct functionerende rechtsstaat en kan op geen enkele manier aanvaarden dat advocaten bij de uitoefening van hun beroep in de problemen komen. Ze toont dan ook graag haar solidariteit met Nasrin Sotoudeh en haar Iraanse confraters en hoopt dat haar tussenkomst, samen met die van tal van andere internationale balies, de Iraanse overheid ertoe zullen bewegen om mr. Sotoudeh en haar Iraanse confraters zo spoedig mogelijk vrij te laten.

En verder?

De OVB zal zich blijven verzetten tegen de mensonterende behandeling die mr. Sotoudeh en haar Iraanse confraters te beurt valt en die manifest in strijd is met de beginselen van de rechtsstaat. De OVB ziet het ook als haar taak om op te komen voor de belangen van verdrukte advocaten elders in de wereld.

3.6.Nieuwe website Advocaat in de school

Wat?

Voor 'Advocaat in de school' geven advocaten les aan laatstejaars van de lagere of middelbare school, of gelijkwaardig. In overleg met de leerkracht beslist de advocaat welke onderwerpen aan bod komen in de les. Het kan bijvoorbeeld gaan over de rechten van kinderen bij een echtscheiding, de verdediging van een moordenaar of goed advies bij een eerste studentencontract.

De website www.advocaatindeschool.be werd in 2019 in een nieuw jasje gestoken.

Hoe?

De lokale balies coördineren de aanvragen van de scholen voor een advocaat-lesgever en sommige balies organiseren rondleidingen in de rechtbank. Ze beschikken ook over brochures aangepast aan de leeftijd.

3.7.OVB op jobbeurzen

Wat?

Traditiegetrouw was de OVB in november aanwezig op de jobbeurzen van de rechtsfaculteiten van de KULeuven en de Universiteit Gent.

Waarom?

De OVB wil op die manier informatie geven aan studenten over het beroep van advocaat, de stage en de beroepsopleiding. Ze geeft ook concrete tips over hoe studenten een stageplaats kunnen vinden.

Op de jobbeurzen zijn traditioneel de grote kantoren uit de grote steden vertegenwoordigd. De OVB wil met haar aanwezigheid ook de kleine en middelgrote kantoren uit alle Vlaamse steden promoten.

Hoe?

De OVB is aanwezig met een stand, geeft informatie en biedt de studenten de brochure “Advocaat worden? Ja maar hoe?” aan. Die brochure geeft praktische informatie over de stage, de OVB en het Vlaamse balielandschap.

En verder?

Ook de komende jaren zal de OVB aanwezig zijn op de jobbeurzen van de rechtsfaculteiten. Dat is van belang omdat de beroepsopleiding van het gerechtelijk jaar 2020-2021 grondig vernieuwd zal zijn.

3.8.OVB en de advocaat in het nieuws

In 2019 stuurden we 13 persberichten uit. Hieronder lichten we de belangrijkste vermeldingen in de pers toe.

- **Rolrechten**

Wie naar de rechtbank stapt, betaalt bij de start van de procedure geen rolrechten meer. De verliezer van de zaak moet die na het proces betalen. Een zaak inleiden kost wel nog geld. “In de praktijk blijkt dat allemaal niet zo eenvoudig te zijn, onder meer door de extra werklust voor de griffies”, zegt Hugo Lamon in De Tijd (16 februari).

- **Eéntalige toprechter**

De benoeming van een eentalige rechter voor het tweetalige hof van beroep zorgt voor consternatie. Er staat geen taalvereiste in de wet. Er wordt gevreesd dat de nieuwe eerste voorzitter taken zal moeten delegeren, waardoor haar functie wordt uitgehold. “Kun je wel van goed management spreken als iemand wordt aangesteld die de taal niet spreekt van een deel van de rechtzoekenden?”, vraagt Hugo Lamon zich af (De Standaard, Radio 1 De Ochtend, overgenomen op nieuwsblad.be, hln.be, Scepter.be, rtbf Info 20 februari; De Morgen, L’Echo, La Libre Belgique, Het Belang van Limburg, 21 februari).

- **Geen politieke spelletjes**

Op 11 maart liet de OVB haar stem horen, omdat ze had vernomen dat de N-VA het wetsontwerp voor de fiscale aftrekbaarheid van de rechtsbijstandsverzekering niet langer zou ondersteunen. De OVB deed een oproep aan de politici “om de politieke spelletjes rond het ontwerp te stoppen en de persoonlijke vetes te overstijgen”. (Belga, Lexgo, De Tijd, Het Laatste Nieuws) Het ontwerp werd in de Kamercommissie Financiën goedgekeurd op 19 maart.

- **Chatbots Victor, Robin, Marie en Bernard**

Sinds 10 april kan een rechtzoekende via een chatbot vragen stellen over het recht op gratis bijstand van een advocaat. De chatbot kwam tot stand in samenwerking met de balies van West-Vlaanderen, Limburg, Provincie Antwerpen en de OVB. Volgens initiatiefnemer Bram Vandromme zijn er nog te veel mensen die geen adequate juridische hulp vinden. (Belga, Het Laatste Nieuws, nieuwsblad.be, standaard.be, lexgo.be, Het Belang van Limburg, Krant van West-Vlaanderen, De Juristenkrant, radio 2 West-Vlaanderen, JOE, VRT-radionieuws, ATV.be, VTM-nieuws, TV Limburg, Customerfirst.nl, 10, 11, 12 en 16 april).

- **Rechtsbijstandsverzekering is er**

De plenaire kamer keurde de wet op rechtsbijstandsverzekering goed. Hugo Lamon vindt het heel erg dat steeds meer mensen hun recht minder laten gelden door te weinig financiële draagkracht (Het Belang van Limburg, Het Nieuwsblad, 6 april).

- **Nieuwe rechtsbijstandsverzekering: kat in een zak?**

De OVB reageerde op het artikel uit De Standaard (1 augustus) over de nieuwe rechtsbijstandsverzekering (Belga, Lexgo, L'Echo, De Standaard, 1 en 2 augustus). Het fiscale voordeel zal volledig gecompenseerd worden door een verhoging van de premie. De burger zal dus meer moeten betalen voor zijn verzekering en het lijkt erop dat het fiscale voordeel door de verzekeraars wordt weggekaapt. De OVB wees erop dat daardoor de nieuwe wet volledig dreigt voorbij te gaan aan het vooropgezette doel. Een brede toegang tot de rechter veronderstelt geen hoge financiële drempels.

- **OVB reageert op twitterrel met Francken**

"Niet advocaten, maar toeterende politici op sociale media zijn handelaars in ijdele hoop", schrijft Hugo Lamon als reactie op de Tweet van voormalig staatssecretaris Theo Francken (N-VA). Theo Francken gaf commentaar op een arrest van de Raad van State dat een Koninklijk Besluit vernietigt waarin de voormalige staatssecretaris voor Asiel en Migratie de retributie voor een verblijfsvergunning had opgetrokken. De politicus vindt dat een "totaal verkeerd signaal". Er moet aan herinnerd worden dat de Raad van State alleen maar de wettelijkheid van een besluit onderzoekt, zodat het enige signaal kan zijn dat de voormalige staatssecretaris zijn werk niet behoorlijk heeft gedaan. Een KB moet immers voldoen aan de wet, wat hier dus niet het geval is. De Raad van State is het bevoegde orgaan om daarover te oordelen.

4. OVB en haar advocaten

4.1. Nieuw reglement van orde

Wat?

Op 27 november 2019 werd een nieuw reglement van orde goedgekeurd door de algemene vergadering. Meer dan 100 amendementen werden ingediend op het ontwerp, dat finaal werd goedgekeurd met 47 stemmen voor, één onthouding en 21 stemmen tegen, waardoor de vereiste tweederdemeerderheid werd gehaald. Dat is zonder meer een historische gebeurtenis nadat twee eerdere pogingen om het reglement van orde te herzien de afgelopen jaren strandden.

Waarom?

Met het nieuwe reglement van orde wil de algemene vergadering onder meer de afstand tussen de lokale balies en de OVB verkleinen en eveneens de bestuurders ontlasten van hun opdrachten van dagelijks bestuur.

Hoe?

De belangrijkste vernieuwingen waarin het nieuwe reglement van orde voorziet zijn de volgende:

- de vice-stafhouders zullen ambtshalve lid worden van de algemene vergadering.
- het aantal leden van de algemene vergadering vermindert naar 64 leden, waarvan 8 stafhouders, 8 vice-stafhouders en 48 rechtstreeks verkozen leden. Bij een fusie van de Oost-Vlaamse balies zou het aantal nog verder kunnen dalen naar 60 leden.
- de voorzitter van de OVB zal in de toekomst worden verkozen in een afzonderlijke verkiezing 60 dagen voor de verkiezing van de raad van bestuur.
- de raad van bestuur kan voortaan een directiecomité aanstellen om de dagelijkse werking van de OVB te faciliteren.

En verder?

Het nieuwe reglement van orde werd ondertussen voorgelegd aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en bekrachtigd bij Koninklijk Besluit van 18 maart 2020, dat werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 24 maart 2020, datum waarop het in werking is getreden. De interne werking van de OVB zal nu op een enigszins nieuwe leest worden geschoeid.

4.2. Oprichting College van Toezicht

Wat?

Het College van Toezicht ziet op onafhankelijke wijze toe op de tuchtuitoefening door de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden, rapporteert daarover en verstrekt adviezen of andere informatie aan de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden over zaken die verband houden met de tuchtuitoefening en de tuchthandhaving.

Het College is opgericht in de schoot van de Orde van Vlaamse Balies, na goedkeuring door de algemene vergadering op 26 juni 2019 van het oprichtings- en werkingsreglement. Het reglement werd op 4 juli 2019 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en trad in werking op 4 oktober 2019, en werd ook opgenomen in de Codex Deontologie voor Advocaten.

Het College bestaat uit vijf leden, waarvan de voorzitter van de OVB van rechtswege de voorzitter is en waarvan twee leden advocaat zijn en twee leden geen advocaat zijn.

Na verkiezingen door de algemene vergadering van de OVB op 27 november 2019 is het College als volgt samengesteld:

- Stafhouder Edward Janssens, voorzitter
- Stafhouder Johan Mommaerts, lid
- Stafhouder Anne Ariën, lid
- Notaris Philippe De Jonghe, lid
- Prof. Dr. Leo Neels, lid

Waarom?

Het doel van het College van Toezicht is om het tuchthandhavingsbeleid aan de balies te uniformiseren.

Hoe?

Het College van Toezicht zal alle betrokken stafhouders bevragen en hun cijfergegevens over de tuchtwerking analyseren.

Het College van Toezicht stelt jaarlijks een verslag op met statistische gegevens die nuttig zijn voor advocaten, overheden en publiek. Die jaarverslagen zullen toegankelijk zijn voor het publiek. Naast het jaarlijks verslag kan het College ook andere verslagen, omzendbrieven of andere documenten opstellen die bedoeld zijn voor de stafhouders en/of de voorzitters van de tuchtraden, en die niet publiek gemaakt worden.

4.3.Perimeter van het beroep

Wat?

De algemene vergadering keurde op 19 december 2018 het reglement tot wijziging van 'Afdeling I.2.5 Onverenigbaarheden' en 'Deel IV Advocaat treedt op in een andere hoedanigheid' van de Codex goed. Het reglement bevat regels voor de advocaat die naast zijn advocatenwerk nog andere activiteiten wenst uit te oefenen. Het is gepubliceerd op 15 januari 2019 en trad in werking op 15 april 2019.

Dit zijn de krachtlijnen:

- **Kerntaken**

Het nieuwe artikel 11 van de Codex brengt in het eerste lid de kerntaken van de advocaat nog eens in herinnering: het vertegenwoordigen, bijstaan en verdedigen in rechte van de cliënt en het verlenen van juridisch advies. Wanneer de advocaat een andere activiteit uitoefent, moet hij erop toezien dat die activiteit zijn onafhankelijkheid en beroepsgeheim in de uitoefening van het beroep van advocaat niet schendt, en dat hij ieder belangenconflict vermijdt. De andere activiteit mag in geen geval het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengen.

- **Nieuwe voorwaarden**

Het nieuw ingevoegde artikel 11*bis* bepaalt de voorwaarden waaraan de advocaat moet voldoen opdat de andere activiteit verenigbaar is met het beroep van advocaat, onverminderd de toepassing van artikel 437 Ger. W.: de advocaat moet zijn stafhouder minstens één maand op voorhand

omstandig en gedetailleerd informeren over de andere activiteit. Ook licht hij schriftelijk toe dat hij die activiteit zal uitoefenen in overeenstemming met artikel 11 van de Codex.

De advocaat eerbiedigt bij de uitoefening van die activiteit steeds de integriteitsbeginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid. Het verstrijken van de periode van één maand belet niet dat de raad van de Orde nog uitspraak kan doen over de verenigbaarheid.

- **Toegestane functies**

Het tweede lid van artikel 11*bis* somt enkele functies op waarvan algemeen aanvaard wordt dat de advocaat ze naast zijn advocatenberoep kan uitoefenen:

- academische opdrachten aan een rechtsfaculteit en het doceren van rechtsvakken aan andere faculteiten of aan een hogeschool
- politieke mandaten
- functies van arbiter, secretaris van een scheidsgerecht of bemiddelaar

Voor die functies geldt de informatieverplichting aan de stafhouder niet.

- **Verboden functies**

De leden 3 en 4 houden een absoluut verbod in. De advocaat mag de omschreven activiteiten niet uitoefenen, ook al conformeert hij zich aan de ter zake geldende wetgeving.

Waarom?

Sinds de totstandkoming van artikel 437 Ger. W (betreffende de onverenigbaarheden) is heel wat veranderd. Advocaten zijn ondernemers geworden, het begrip 'handelaar' is opgeheven, er is een toenemende vraag naar het uitoefenen van andere activiteiten naast het beroep van advocaat, ... De nood aan modernisering van het beroep drong zich dan ook op.

Hoe?

Besprekingen binnen de commissie deontologie hebben geleid tot een ontwerptekst die werd voorgelegd aan de algemene vergadering op 24 oktober 2018. De algemene vergadering keurde op 19 december 2018 het reglement goed.

4.4.Samenwerkingsverbanden en multidisciplinair samenwerken

Wat?

De algemene vergadering keurde op 25 april 2019 het reglement goed betreffende samenwerkingsverbanden tussen advocaten en betreffende samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten. Het werd op 13 juni 2019 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en trad in werking op 13 september 2019.

Het reglement wijzigt twee hoofdstukken van de Codex Deontologie voor Advocaten:

- samenwerkingsverbanden tussen advocaten en eenpersoonsvennootschappen van advocaten
- samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten (de multidisciplinaire samenwerking)

Dit zijn de belangrijkste krachtlijnen:

- **Samenwerkingsverbanden tussen advocaten**

Voortaan kan een advocaat lid zijn van meer dan één groepering of associatie, op voorwaarde dat hij dat vooraf aan de stafhouder meedeelt en de kernwaarden van het beroep van advocaat naleeft.

Voor de toepassing van de regels voor belangenconflicten en onverenigbaarheden zullen de groeperingen of associaties die gemeenschappelijke leden hebben, als één geheel worden aangemerkt. Zij stemmen de controle op belangenconflicten en onverenigbaarheden op elkaar af.

Het is een advocaat toegelaten lid te zijn van meer dan één associatie of groepering, als beide betrokken samenwerkingsverbanden daarmee uitdrukkelijk vooraf instemmen volgens de daarvoor voorziene beslissingsprocedure.

Als de groeperingsovereenkomst of de statuten ter zake niets anders bepalen, is het de leden van de groepering verboden om lid te worden van een ander samenwerkingsverband behoudens unanieme voorafgaande instemming van alle andere leden.

- **Samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten**

Het reglement omschrijft niet met wie de advocaat multidisciplinair mag samenwerken. Het gaat om de professionele samenwerking met een niet-advocaat.

Duurzame multidisciplinaire samenwerking

De advocaat mag met een niet-advocaat een groepering of netwerk oprichten of toetreden tot een bestaande multidisciplinaire groepering of netwerk. Het multidisciplinair samenwerkingsverband mag een benaming aannemen.

Het blijft de advocaat echter verboden om een multidisciplinaire associatie te vormen. Dat verbod zal minstens om de twee jaar worden geëvalueerd.

Projectgebonden multidisciplinaire samenwerking

Een advocaat kan in een tijdelijke vennootschap voor een welbepaalde opdracht met een niet-advocaat diensten verlenen. De advocaat meldt dat aan zijn stafhouder. De tijdelijke vennootschap mag een gemeenschappelijke naam of logo gebruiken.

Waarom?

Door de vernietiging in 2003 van het OVB-reglement inzake de beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten en de steeds meer toenemende vraag naar multidisciplinaire dienstverlening, drong een nieuw reglement zich op. De eerder beperkte aanpassingen aan de regels voor de samenwerkingsverbanden zijn een tegemoetkoming aan tekortkomingen die uit de praktijk bleken.

Hoe?

Verschillende vergaderingen binnen de commissie deontologie en ad hoc opgerichte werkgroepen hebben geleid tot een ontwerptekst. De tekst werd op 19 december 2018 voorgelegd aan de algemene vergadering. De algemene vergadering keurde op 25 april 2019 het reglement goed.

4.5. Witwasreglementen en Procedurehandboek

Wat?

De commissie stafhouders keurde op 12 juni 2019 twee nieuwe reglementen over de witwaspreventiewet van 2017 goed.

Het eerste reglement regelt het toezicht op de naleving van de witwaspreventiewet door advocaten. Dit **'toezichtreglement'** trad in werking op 26 juli 2019. Dit zijn de belangrijkste krachtlijnen van het reglement:

- de stafhouder kan een controle op de toepassing van de wet uitvoeren of laten uitvoeren door een onderlegd advocaat-toezichthouder of de centrale controlecel, als hij dat nodig acht. Hij stelt het aantal binnen zijn balie uit te voeren controles vast op basis van zijn risicobeoordeling en de risicoprofielen van de advocaten van zijn balie.
- de controles op de toepassing van de wet worden prioritair uitgevoerd bij advocaten van wie de activiteit onder het toepassingsgebied van de wet valt zoals vastgesteld in artikel 5, 28° van de wet en rekening houdend met een risicobeoordeling.
- de gecontroleerde advocaat is ertoe verplicht zich beschikbaar te stellen om de controle-handelingen persoonlijk bij te wonen en op de vragen van de toezichthouder te antwoorden.
- de toezichthouder stelt aan de gecontroleerde advocaat de vragen die zijn opgenomen in de 'controle vragenlijst', die is opgesteld in onderling overleg tussen de raden van bestuur van de OBFG, de OVB en de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie. Die controle vragenlijst kan u op de eerder aangegeven plaats op het Privaat Luik raadplegen.
- de advocaat die zich niet aan de controle onderwerpt of die niet of laattijdig antwoordt op de vragen van de toezichthouder, kan een schending van zijn plicht tot respect en samenwerking ten aanzien van de balieoverheden verweten worden.
- de stafhouder stelt een jaarverslag op over de uitgevoerde controles en doet dat toekomen aan de OVB. De jaarverslagen van de balies kunnen (al dan niet in geconsolideerde vorm) door de OVB worden gepubliceerd.

Het tweede reglement bevat de procedureregels om advocaten te sanctioneren bij schending van de witwaspreventiewet. Dat **'sanctiereglement'** treedt pas in werking na goedkeuring door de Koning en na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Dat is tot op heden echter nog niet gebeurd. Uiteraard houdt de OVB u van verdere ontwikkelingen op de hoogte. De krachtlijnen zijn de volgende:

- als uit een controle blijkt dat een advocaat de witwaspreventiewet niet zou hebben nageleefd, dan kan de stafhouder een onderzoek openen. De stafhouder die na dat onderzoek oordeelt dat een sanctie gepast is, moet de betrokken advocaat eerst oproepen om te worden gehoord.
- de stafhouder kan een maatregel en/of een administratieve geldboete opleggen als hij een inbreuk vaststelt op de bepalingen uit boek II van de witwaspreventiewet (witwaspreventie-verplichtingen zoals organisatie van en interne controle in kantoren, risicobeoordeling, waakzaamheidsverplichting en analyse van atypische verrichtingen), haar artikel 66, §§ 2 en 3 (regels over de beperking van het gebruik in contanten) of haar artikel 90, vijfde lid (bescherming van personen die meldingen doen). Binnen de vijftien dagen na de uitspraak ervan informeert de stafhouder iedere beslissing per aangetekende brief aan de betrokken advocaat. De beslissing tot het opleggen van een maatregel en/of administratieve geldboete doet geen afbreuk aan eventuele tuchtrechtelijke gevolgen.
- het sanctiereglement legt ook de beroepsmogelijkheden vast. Tegen de beslissingen van de stafhouder kan de betrokken advocaat hoger beroep instellen bij de tuchtraad in beroep.

Tegen de beslissing van de tuchtraad in beroep kan de betrokken advocaat of de Orde van advocaten waartoe hij behoort een cassatieberoep instellen.

Om advocaten te helpen voldoen aan hun witwaspreventieverplichtingen, bundelde de OVB die verplichtingen in een **Procedurehandboek**, samen met alle modelbrieven en -formulieren.

Waarom?

De advocaat is noodzakelijk voor de rechtsbescherming van de rechtzoekende. Het is in het belang van die laatste dat de advocaat de deontologische regels naleeft. Om diezelfde reden moet de advocaat meewerken aan de witwaspreventie. Die is nodig om het beroep zuiver te houden van ontoelaatbare praktijken. Het Procedurehandboek en deze reglementen zorgen ervoor dat de verplichtingen uit de witwaspreventiewet effectief worden nageleefd en gehandhaafd binnen de advocatuur. De OVB wijst advocaten nogmaals op het belang om ten volle hun medewerking te verlenen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de witwaspreventiewet.

4.6. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Wat?

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming, beter gekend als de GDPR, in werking getreden.

De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) is de Belgische toezichthouder in België die controle doet op de naleving van de privacyregels en heeft de bevoegdheid om sancties op te leggen.

Op 17 december 2019 heeft de GBA een boete opgelegd aan een juridische website wegens het verkeerd gebruiken van cookies en het verkeerd informeren aan hun websitebezoekers. De beslissing gaat over niet-functionele cookies zoals analytische cookies. Die cookies monitoren het gebruik van een website, en verbeteren de toegang en gebruikservaring. Door het analyseren van die data kan de eigenaar zijn website optimaliseren en zijn gebruikers gerichter informeren.

Waarom?

De OVB wil de advocatuur ondersteunen en op weg helpen naar GDPR-compliance. Bovendien volgt de OVB de meest recente ontwikkelingen van de GBA op de voet omdat zij belangrijke adviezen, aanbevelingen en publicaties uitbrengen voor de implementatie van de GDPR.

Hoe?

De OVB zorgt voor een informatiedoorstroom naar de advocaten en de balies door de nodige documentatie op te stellen die dienen als basismodellen.

De OVB is in 2019 ook gestart met het uitwerken van een gedragscode voor de advocatuur, waarin bepaalde verplichtingen worden geharmoniseerd en enkele bepalingen uit de GDPR verder worden gespecificeerd die van belang zijn om de goede werking van de advocatuur te verzekeren.

En verder?

- De OVB volgt de ontwikkelingen van de GDPR en de beslissingen van de GBA verder op en voorziet in de nodige ondersteuning voor de advocatuur
- De OVB zal haar gedragscode verder finaliseren
- De OVB zal studiedagen en webinars organiseren over de GDPR

4.7.Reglement Salduz verhoorbijstand

Wat?

Op 9 januari 2019 verscheen in het Belgisch Staatsblad het OVB-reglement Verhoorbijstand Salduz in het kader van de permanentiedienst, dat werd goedgekeurd door de algemene vergadering van 19 december 2018. Het reglement trad in werking op 9 april 2019.

Het reglement bepaalt onder meer dat:

- enkel advocaten die een bijzondere opleiding verhoorbijstand volgen kunnen deelnemen aan de permanentiedienst voor verdachten die geen eigen advocaat kiezen of waarvan de gekozen advocaat niet beschikbaar is,
- de advocaat die zich inschrijft voor de permanentiedienst tijdens de opgegeven tijdsblokken beschikbaar is en in principe de opdracht zelf uitvoert (behalve vervanging bij praktische noodwendigheden),
- de advocaat waakzaam moet zijn voor tegenstrijdige belangen (Codex Deontologie voor Advocaten hoofdstuk I.2, afdeling I.2.3),
- een overgangsperiode van twee jaar wordt ingepland zodat advocaten voldoende tijd hebben om de bijzondere opleiding verhoorbijstand te volgen.

Hoe?

De OVB organiseerde naar aanleiding van dat nieuwe reglement een reeks SUPRALAT-opleidingen.

4.8.Hervorming beroepsopleiding

Wat?

In 2014, vijf jaar na de start van de vernieuwde beroepsopleiding in september 2009, evalueerde de commissie beroepsopleiding de stagelessen. Ze adviseerde een grondige hervorming en ging aan de slag met nieuwe ideeën en actiepunten.

Waarom?

De uitstroom van afgestudeerde masters in de rechten is erg verschillend. De BAMA-hervorming heeft ervoor gezorgd dat heel wat materieel recht gedoceerd wordt in de eerste jaren van de rechtenopleiding, waardoor studenten in de laatste jaren hun vakkenpakket haast volledig zelf kunnen invullen. Dat levert masters in de rechten op die al erg vervreemd zijn van het materieel recht én masters die onderling een volledig ander studietraject hebben doorlopen. De beroepsopleiding moet beter inspelen op die problemen.

Uit de evaluatie bleek bovendien dat de huidige beroepsopleiding veel te theoretisch is en aan te grote groepen stagiairs wordt gedoceerd. De hervormde beroepsopleiding moet op kleinere schaal georganiseerd worden en moet meer aandacht besteden aan de praktische kant, die aansluit op het theoretische luik. Ze moet ook meer focussen op communicatie.

Hoe?

De commissie beroepsopleiding legde in 2015 al een tienpuntenplan voor aan de algemene vergadering. Die besliste toen principieel dat de beroepsopleiding vóór de stage moet plaatsvinden. De stage zelf zou dan ingekort kunnen worden tot bijvoorbeeld 18 maanden in plaats van 3 jaar.

Het rapport over de toekomst van het advocatenberoep (van de hand van twee experts aangesteld door minister Koen Geens) wijdt ook een hoofdstuk aan de hervorming van de stage. Door het

ontslag van de regering eind 2018 en een nog niet samengestelde regering na de verkiezingen in 2019 staat de verdere uitwerking van die piste on hold.

Intussen buigt de commissie beroepsopleiding zich samen met de voorzitters van de stagecommissies over een hervorming van de huidige beroepsopleiding.

De hoofdstukken over de stage en de beroepsopleiding van de Codex Deontologie worden herschreven. Niet alleen wordt er een definitie opgenomen van wat de stage is, maar wordt ook uiteengezet van wat nu van de stage wordt verwacht. Anders gezegd: welk resultaat dat moet opleveren voor de advocaat-stagiair. En dat resultaat wordt omschreven aan de hand van een aantal competenties die advocaat-stagiairs zich eigen moeten maken.

En verder?

Het is de bedoeling om in het gerechtelijk jaar 2020-2021 te starten met de vernieuwde beroepsopleiding. De algemene vergadering zal in 2020 stemmen over de aanpassingen over stage en beroepsopleiding in de Codex.

4.9. Peer review

Wat?

In december 2019 lanceerden de OVB peer review. Een peer review is een collegiale toetsing waarbij een advocaat als auditor oordeelt of een kantoor aan de kwaliteitseisen voldoet. In de maand december 2019 vroegen 6 kantoren een peer review aan.

Waarom?

Kwaliteitsmanagement en klantentevredenheid zijn belangrijk voor de advocaat en de rechtzoekende. De OVB ontwikkelde daarom de peer review. Aan de hand van die tool is het mogelijk op een efficiënte manier de kwaliteit van de dienstverlening te onderzoeken. Daarnaast geeft het ook inzicht over aspecten die een kantoor nog kan optimaliseren.

Hoe?

In 2019 werden er 7 auditors getraind door Lloyd's Register en erkend door de OVB. Ondersteund door een gestandaardiseerde checklist bezoeken zij, gedurende één volledige dag, kantoren die een peer review aanvragen.

Aan de hand van observaties en steekproeven worden bepaalde criteria geëvalueerd. Alle bevindingen worden samen met het gereviewde kantoor besproken en samengevat in een standaard rapport.

Afhankelijk van het behaalde resultaat krijgt het kantoor een certificaat en een embleem waarmee zij kunnen een "voldoende kwaliteitsgarantie" kunnen bieden. Als blijkt dat er geen sprake is van "voldoende kwaliteitsgarantie", krijgt het kantoor de nodige tijd om een actieplan op te stellen en uit te voeren.

En verder?

We zetten in 2020 verder in op de promotie van de mogelijkheid tot peer review.

4.10. Collectieve polis curatoren en andere mandaten toegekend door de ondernemingsrechtbank

Wat?

In 2019 sloot de OVB een kaderovereenkomst af met als doel de beroepsaansprakelijkheid en insolventabiliteit van de advocaten van de toetredende Vlaamse balies, voor hun activiteiten als uitvoerders van gerechtelijke mandaten in opdracht van de ondernemingsrechtbank (of desgevallend aangesteld in graad van beroep), te verzekeren. De polis is aangevraagd op 1 januari 2020.

Waarom?

De algemene polis beroepsaansprakelijkheid en insolventabiliteit voor advocaten is niet van toepassing voor activiteiten in het kader van mandaten waarvoor advocaten worden aangesteld door de ondernemingsrechtbank.

Hoe?

Door het afsluiten van een kadercontract, waarbij de balies kunnen instappen.

En verder?

De OVB tracht de belangen van de Vlaamse advocaten tijdens de onderhandelingen over verzekeringspolissen zo goed mogelijk te behartigen.

4.11. Nieuw Privaat Luik

Wat?

Op 20 augustus 2019 werd het nieuwe Privaat Luik gelanceerd. Het nieuwe Privaat Luik is een platform:

1. waar elke advocaat informatie terugvindt die hij nodig heeft voor zijn dagelijkse praktijk
2. dat zeer goed doorzoekbaar is
3. dat alle nieuws van de OVB en uw balie(s) centraliseert

De infotheek bevat alle juridische informatie zoals wetgeving, rechtspraak en standpunten. Bij 'beroepsuitoefening' komt de advocaat alles te weten over collectieve verzekeringen, modellen, stage en andere praktische informatie om zijn beroep uit te oefenen. Het Privaat Luik bundelt ook de verschillende applicaties die de advocaat nodig hebt. In het adresboek kan hij zoeken naar de contactgegevens van zowel confraters, rechtbanken als balies.

De uitgebreide zoekfunctie doorzoekt de volledige website, maar de advocaat kan ook zoeken binnen het adresboek, de nieuws- en evenementenrubriek, de infotheek en de vacatures.

Het vernieuwde Privaat Luik wordt het centraal platform waarop de advocaten alle informatie van de OVB en van de balies terugvindt. Zij blijven op de hoogte van nieuws en evenementen via artikels van de OVB, maar ook alle balies hebben een aparte ruimte om nieuws en andere informatie te delen. Op die manier wordt het vernieuwde Privaat Luik de dagelijkse tool voor de advocaat zijn praktijk.

Samen met het Privaat Luik werd er ook een nieuwe tool in gebruik genomen voor de opmaak en de verzending van mailings en nieuwsbrieven.

En verder?

In 2020 bouwen we verder aan het Privaat Luik en zullen er ook enkele nieuwe functionaliteiten worden ontwikkeld ter verbetering en uitbreiding.

4.12. Welzijn

Wat?

De OVB is begaan met het welzijn van Vlaamse advocaten. Om daarop een beter zicht te krijgen, organiseerden we in 2019 een welzijnsenquête over stress, burn-out en grensoverschrijdend gedrag.

Hoe?

In november 2019 vulden 1.514 advocaten de anonieme enquête in, wat overeenkomt met 14% van de Vlaamse advocaten.

Uit de enquête blijkt dat het beroep van advocaat veeleisend is met een hoge verantwoordelijkheid en een hoge werkdruk. Net geen 90% (89,68 %) van de respondenten heeft stress op het werk. Een op drie ervaart dat als een probleem. Daar tegenover staat evenwel dat 83,70 % van de respondenten plezier op het werk ervaart.

Grensoverschrijdend gedrag blijkt slechts weinig voor te komen in de advocatuur. Slechts 5% van de respondenten kwam al in aanraking met ongewenst seksueel gedrag op de werkvloer. Bij 67% gebeurde dat door een meerdere. 9% van de respondenten wordt gepest op het werk. De helft daarvan wordt gepest door een meerdere. 22% krijgt te maken met agressie, pesten en ongewenst gedrag van derden.

Advocaten die te kampen krijgen met stress of een burn-out kunnen gratis en vertrouwelijk terecht bij een meldpunt. Slachtoffers, getuigen én daders van grensoverschrijdend gedrag kunnen gratis en vertrouwelijk terecht bij vertrouwenscoördinatoren.

En verder?

De OVB gaat met die resultaten in 2020 verder aan de slag. Zo zullen er workshops worden georganiseerd en zal er een werkgroep worden opgericht voor de uitbouw van een Cel HR, Preventie & Welzijn ten dienste van alle advocaten van Vlaanderen.

4.13. Salduzweb

Wat?

Op maandag 24 juni 2019 werd een nieuwe versie van de Salduzweb-applicatie gelanceerd. Die nieuwe versie bouwt verder op de ervaring van advocaten en politie en zorgt voor enkele nieuwigheden die de efficiëntie verhogen.

En verder?

De OVB blijft zich verder inzetten voor een verfijning van de Salduzweb-applicatie.

4.14. Specialisaties

Wat?

Op 27 februari 2019 stelde de algemene vergadering een nieuwe werkgroep specialisaties samen. Die werkgroep heeft als opdracht een ontwerpreglement specialisaties uit te werken.

Waarom?

Een reglement specialisaties zou de transparantie naar de rechtzoekende alleen maar ten goede komen. Het huidige systeem van de voorkeurmateries is volgens de werkgroep misleidend omdat er geen controle op gebeurt. Volgens het ontwerpreglement specialisaties zouden enkel advocaten die kunnen aantonen 'gespecialiseerd' te zijn in een bepaalde rechtstak dat kenbaar mogen maken.

Hoe?

Op 20 december 2017 stemde de algemene vergadering dat een advocaat kan worden erkend als een erkend specialist en er een voorafgaandelijke controle gebeurt door een erkenningscommissie.

De ontwerptekst specialisaties werd aangepast aan de stemming van 20 december 2017. De algemene vergadering kon op basis van die nieuwe tekst amendementen indienen.

Op 26 april 2018 stemde de algemene vergadering over de 43 ingediende amendementen.

Op 23 mei 2018 volgde een stemming over het hele reglement. De algemene vergadering aanvaardde het reglement specialisaties niet.

Op 27 februari 2019 stelde de algemene vergadering een nieuwe werkgroep samen. Twee leden van die werkgroep maakten elk een voorstel van ontwerpreglement. Tijdens de vergadering van 12 september 2019 besprak de werkgroep beide voorstellen. Op basis van die besprekingen wordt een nieuw voorstel van ontwerpreglement uitgewerkt.

En verder?

In 2020 zullen de besprekingen worden verdergezet en zal een nieuwe ontwerptekst worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

4.15. Bekwaamheidsproef buitenlandse diploma's

Wat?

Volgens artikel 428^{quater} Gerechtelijk Wetboek organiseert de OVB de bekwaamheidsproef voor onderdanen van de lidstaten van de Europese Unie die in dat land hun rechtendiploma hebben behaald. Kandidaten die slagen in die proef krijgen toegang tot de advocatuur in België.

Hoe?

De OVB onderzoekt de aanvragen tot deelname aan de bekwaamheidsproef. Die proef omvat een schriftelijk gedeelte (burgerlijk recht en burgerlijk procesrecht, strafrecht en strafprocesrecht en naar keuze: publiekrecht, administratief recht, fiscaal recht, handelsrecht en sociaal recht) en een mondeling gedeelte (plichtenleer en die vakken waarvoor men in het schriftelijk examen geen 60% heeft behaald). De examens worden afgenomen door een examencommissie.

In 2019 legde 1 kandidaat de bekwaamheidsproef af. Voor de proeven in 2020 zijn reeds 5 kandidaten ingeschreven.

4.16. Audit kmo-portefeuille

Wat?

De OVB is sinds 2006 een erkend dienstverlener kmo-portefeuille voor de pijler opleiding. De erkenning verkregen op 2 maart 2015 vervalt op 3 maart 2020. Eind november 2019 onderging de OVB een nieuwe audit om de erkenning te verlengen.

Waarom?

Advocaten die een opleiding volgen georganiseerd door de OVB en met een deelnameprijs van minimum 100 euro, kunnen genieten van de subsidiemaatregel van de Vlaamse overheid (kmo-portefeuille). Dat geldt ook voor de stagelessen van de advocaten-stagiairs.

De kmo-portefeuille werd bijgestuurd op 1 december 2019: een kleine onderneming kan genieten van 30% steun, een middelgrote onderneming 20% steun. Sinds 1 januari 2020 bedraagt het maximale steunplafond per jaar 7.500 euro steun.

Hoe?

Een organisatie kan pas een erkend dienstverlener worden na een positieve audit. De OVB werd in november 2019 geaudit door Management Information/CertUp. Begin januari 2020 volgde een positief auditrapport. De OVB blijft tot 7 januari 2025 een erkend dienstverlener.

Tijdens de audit werden de volgende vijf vereisten gecontroleerd en positief geëvalueerd:

1. de dienstverlener is transparant over de inhoud van de activiteit en over de expertise en ervaring die hij heeft opgebouwd voor die activiteit. Hij beschikt zelf over de nodige expertise en ervaring om de dienst op een professionele manier aan te bieden en uit te voeren of hij doet daarvoor een beroep op een bevoegde contractant.
2. de dienstverlener beschikt op bedrijfsniveau en op individueel niveau over de nodige kennis en kunde om een specifieke dienstverlening uit te voeren. Die kennis en kunde zijn opgedaan gedurende de loopbaan van het individu dat de opdracht zal uitvoeren. Ze zijn niet noodzakelijk beperkt tot de ervaring, opgedaan bij de dienstverlener die de registratie aanvraagt. De dienstverlener ziet erop toe dat de persoon met de juiste kennis en kunde op het gepaste project wordt ingezet.
3. de dienstverlener heeft tevreden klanten, in het bijzonder voor de dienst waarvoor hij een registratie aanvraagt. Hij peilt op een systematische en diepgaande manier naar de tevredenheid. Aan alle klanten biedt hij de mogelijkheid om de dienstverlening te evalueren. De tevredenheidsspeiling slaat zowel op inhoudelijke als vormelijke aspecten van de verkregen dienst. De resultaten van de peiling zijn toegankelijk. De bevraging leidt tot continue verbetering.
4. de dienstverlener leeft de regelgeving, de wetgeving en de algemeen aanvaarde handelspraktijken na. Hij is bevoegd om de activiteit waarvoor hij een registratie aanvraagt, uit te voeren.
5. de dienstverlener heeft kennis van de kmo-portefeuille en de regels ervan, met als doel deze correct te gebruiken.

En verder?

De Certificatiecommissie van Management Information moedigt de OVB aan om op de ingeslagen weg verder te gaan. De OVB zal ervoor waken dat de organisatie van haar opleidingen blijven beantwoorden aan de 5 hierboven vermelde vereisten zodat de advocaten kunnen blijven genieten van de subsidiemaatregel van de Vlaamse overheid.

4.17. Overzicht opleidingen

Opleiding	Punten PV	# Sessies	# Deelnemers per opleiding
Bijzondere opleiding cassatie in strafzaken 2019	18	1	91
Bijzondere opleiding jeugdrecht 2019-2020	40	2	120
SUPRALAT-opleiding	27	49	687
Legal Tech Congres 2019	3	1	168
Digitale procedure voor de raad van state	2	1	52
De 10 meest voorkomende valkuilen van de beroepsaansprakelijkheid	2	6	453
Het nieuwe bewijsrecht in burgerlijke en commerciële zaken	2	5	472
Het nieuwe jeugddelinquentierecht	4	6	576
Witwaspreventie - (Ver)plicht voor advocaten	3	1	112
SUPRALAT Terugkomdag 2	1	1	25
Totaal aantal deelnemers in 2019			2756

Wat?

De tabel toont aan dat er in 2019 heel wat diverse opleidingen op het programma stonden. De OVB verwelkomde in totaal 2621 deelnemers.

De OVB zette in 2019 in op digitalisering. Zo bestond de SUPRALAT-opleiding uit een luik e-learning en verliepen de aanwezigheidsregistraties door middel van het scannen van de advocatenkaart. De OVB zet daar in 2020 verder op in.

Er vonden enkele bijzondere opleidingen plaats die we al een aantal jaar op rij aanbieden zoals de bijzondere opleiding cassatie en de bijzondere opleiding jeugdrecht. De OVB organiseerde ook een nieuwe bijzondere opleiding namelijk de SUPRALAT-opleiding.

De SUPRALAT-opleiding uitgelicht

Naar aanleiding van het reglement van de OVB kunnen, vanaf 9 april 2021, enkel advocaten die een bijzondere opleiding hebben gevolgd of daarvan vrijgesteld zijn zich op de Salduz-permanentielijst inschrijven. Daarom ontwikkelde de OVB zo'n bijzondere opleiding.

De SUPRALAT-opleiding reikt strafrechtadvocaten theoretische kennis en praktische vaardigheden aan. De bedoeling is advocaten een meer actieve rechtsbijstand te laten ontwikkelen waarbij de cliënt centraal staat.

Het SUPRALAT-programma bestaat afwisselend uit e-learning en praktijksessies. Deelnemers nemen vooraf, via het online-leerplatform, op eigen tempo de verschillende theoretische modules door. Vervolgens wordt er gedurende twee dagen praktijksessies gegeven waar ze op een zeer praktische manier hun communicatievaardigheden kunnen inoefenen. Achteraf gaan de deelnemers aan de slag

met de opgedane kennis en ervaringen om na een 8-tal weken opnieuw samen te komen tijdens een follow-upsessie.

De OVB organiseerde voor de trainers een SUPRALAT-terugkomdag waar ze hun ervaringen konden delen. Op deze manier kunnen toekomstige sessie verbeterd worden en blijven alle trainers goed geïnformeerd.

En verder?

De OVB houdt de vinger aan de pols voor het uitwerken van een divers en actueel opleidingsaanbod. Door elke opleiding te laten evalueren door de deelnemers, stemmen we het aanbod steeds beter af op de behoeften van de advocaten.

4.18. Aanvragen permanente vorming nemen toe

Wat?

Elke advocaat én elke advocaat-stagiair is deontologisch verplicht om jaarlijks 20 punten permanente vorming te behalen. Hij is volledig vrij om zijn eigen vormingsprogramma samen te stellen, en kan daarvoor deelnemen aan studiedagen, congressen of seminars, bijdragen aan een juridisch naslagwerk opstellen, een juridisch opleidingsonderdeel doceren aan een universiteit of hogeschool of als (gast)spreker een voordracht geven.

Een advocaat dient daarvoor een individuele aanvraag tot erkenning in. Ook organisatoren van juridische opleidingen kunnen bij de OVB een aanvraag indienen om punten permanente vorming toegewezen te krijgen voor hun opleidingen.

In 2019 werden opnieuw 3 organisatoren erkend als 'erkend opleidingsverstrekker'. Dat houdt in dat de opleidingen van die organisatoren onmiddellijk erkend worden en dat voor een periode van 3 jaar. Advocaten die opleidingen volgen van erkende opleidingsverstrekkers zijn dan ook 100% zeker dat zij voor de juridische of specifiek beroepsondersteunende opleidingen punten permanente vorming ontvangen.

De dienst permanente vorming verwerkt alle aanvragen en de erkenningscommissie bespreekt ze en oordeelt welke activiteiten in aanmerking komen voor puntentoekenning.

In 2019 werden er opnieuw meer aanvragen ingediend ten opzichte van de voorbije jaren, namelijk 9.617 aanvragen. Daarvan erkende de commissie er 6.386.

4.19. Samenwerking met de OBFG

Waar bevorderlijk voor de behartiging van de belangen van alle Belgische advocaten en de rechtsstaat, werkt de OVB nauw samen met de Ordre des Barreaux francophones et germanophone (OBFG). Hieronder vindt u enkele voorbeelden voor het jaar 2019:

- In het kader van de inwerkingtreding van het UBO-register en de bijgaande verplichtingen voor advocaten(kantoren), heeft de OVB samen met de OBFG vergaderd met het kabinet van de minister van Financiën en de administratie van de Thesaurie. Dat gebeurde naar

aanleiding van enkele onduidelijkheden omtrent de toepassing van het register: de identificatie van de advocaten als onderworpen entiteiten, de rol van curatoren en de kostprijs voor de toegang tot het register.

- De OVB en de OBFG hebben gezamenlijk de vragenlijsten voorbereid en ingevuld die aan de Thesaurie moesten worden aangeleverd voor de evaluatie van België in het kader van de antiwitwaswetgeving door de FATF.
- De OVB en de OBFG nemen als Belgische delegatie deel aan de Standing Committees en Plenary Sessions van de CCBE. Voor iedere vergadering zitten zij samen om de agenda van de volgende sessie te bespreken en het Belgische standpunt te bepalen ten aanzien van documenten en beslissingen waarover in de schoot van de CCBE gestemd zal worden. Voorts staan zij in nauw contact met elkaar om op een eenvormige en zo volledig mogelijk manier de werkzaamheden van de commissies en werkgroepen van de CCBE te ondersteunen en de vragen van andere balies te beantwoorden.
- Eenmaal per trimester bespreken de leden van de gemengde werkgroep deontologie van de OVB en de OBFG enkele deontologische topics die beide communautaire Ordes aanbelangen.

In december 2019 heeft voor het eerst een gezamenlijke vergadering van de twee voltallige commissies deontologie plaatsgevonden. Het ontwerpreglement over de vertrouwelijkheid van briefwisseling lag op tafel, een gezamenlijke commentaar op het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen werd besproken, alsook de vraag of de advocaat nog verder kan optreden nadat de stafhouder gemeld heeft aan de CFI, en de deontologische verschillen tussen de OVB en de OBFG. Met het oog op transparantie wisselen de twee commissies deontologie hun respectieve verslagen met elkaar uit.

- In september 2019 werd door de OVB en de OBFG een zogenaamde gemengde werkgroep opgericht ter aanpassing van de tuchtwet. Het doel is om te voorzien in oplossingen voor de praktische moeilijkheden die zijn gebleken uit de toepassing van huidige regelgeving, het versterken van de positie van de klager en het herdefiniëren van de rol van de stafhouder. De werkgroep is samengesteld uit de bestuurders deontologie van beide gemeenschapsordes, twee afgevaardigden van de commissie deontologie van beide gemeenschapsordes, alsook een jurist van de OVB en van de OBFG.
- In oktober 2019 werd door de OVB en de OBFG een werkgroep opgericht ter bespreking van het protocolakkoord tussen de bij Assuralia aangesloten rechtsbijstandsverzekeraars, de OVB en OBFG, met deze doelstellingen:
 - o het vastleggen van gemeenschappelijke gedragslijnen om geschillen te voorkomen en op te lossen die kunnen rijzen tussen de rechtsbijstandsverzekeraar en de advocaat naar aanleiding van een concreet dossier
 - o het in der minne regelen van conflicten tussen advocaten en rechtsbijstandsverzekeraars door toedoen van daartoe gemachtigde contactpersonen binnen de balies en de rechtsbijstandverzekeringsmaatschappijen
 - o het oprichten van een gemengde commissie rechtsbijstandverzekering en het vaststellen van haar werkingsregels
- De OVB heeft samen met de OBFG aan de Kamer enkele wijzigingen voorgesteld voor de wet van 29 april 2013 betreffende de door de advocaten van de partijen medeondertekende

onderhandse akte. Het ontbreekt de advocatenakte aan een mechanisme dat toelaat om die op eenvoudige wijze uitvoerbaar te kunnen maken in geval van niet-naleving.

4.20. OVB over de grenzen heen: CCBE en buitenlandse activiteiten

De OVB volgde ook in 2019 de Unierechtelijke ontwikkelingen mee op vanuit de Belgische delegatie en ondersteunde het lobbywerk van de CCBE bij de Europese instellingen. Enkele voorbeelden:

- de OVB steunt het project van de Raad van Europa om een Europees Verdrag over het Beroep van Advocaat op te stellen en ook de inspanningen die de CCBE levert om dat project op best mogelijke manier te realiseren.
- een andere ontwikkeling waar de OVB haar steun heeft verleend is de modernisering van het CCBE Handvest van de basisprincipes van de advocatuur in het licht van de technologische evolutie. Die evolutie met onder andere het gebruik van artificiële intelligentie en algoritmische systemen wordt nauw opgevolgd door zowel CCBE als OVB (bijvoorbeeld het Legal Tech Congres).
- de Ordes werken voorts ook nauw samen met de CCBE aan de Model Code of Conduct for European Lawyers, die als basis moet dienen voor nationale deontologische gedragsregels. Sommige draft articles zijn al aangenomen, andere worden nog steeds onderling besproken.

De OVB heeft deelgenomen aan het jaarlijkse congres van de International Bar Association (IBA) in Seoul van 22 tot 27 september 2019. Naast de verschillende sessies over de advocatenpraktijk als zodanig en de (toekomst van de) organisatie van het advocatenkantoor, kwam ook de applicatie 'eyeWitness' aan bod. Het idee is dat personen die getuige zijn van mensenrechtenschendingen foto's kunnen doorsturen via deze applicatie. De app zal hieraan een vaste datum kunnen geven en bewijswaarde verschaffen voor de bevoegde internationale rechtsinstanties. Een laatste belangrijk topic was het onderzoek naar pestgedrag, seksuele intimidatie en diversiteit binnen de internationale advocatuur. Uit de resultaten volgde dat hier nog een lange weg af te leggen valt en dat de advocatuur daarin een voortrekkersrol moet spelen.

Van 6 tot 10 november 2019 heeft bestuurder Alex Tallon, ook voorzitter van het Belgisch comité van de UIA (Union internationale des avocats) de OVB vertegenwoordigd op het 63e jaarlijks congres van de UIA in Luxemburg. De twee hoofdthema's waren de innovatie en het recht, en de ondernemingen en de rechten van de mens. Zoals gewoonlijk waren er verschillende werkvergaderingen rond die thema's en ook twee plenaire vergaderingen. Het ging over de juridische omkadering van de innovatie en over de ethische aspecten van het ondernemerschap.

Voorzitter Janssens heeft begin september een presentatie gegeven op de World City Bar Leaders Conference in Warschau over de onafhankelijkheid van de advocatuur en de balies. Hij pleitte er voor de verankering van de onafhankelijk en de balies is een afzonderlijk internationaal verdrag.

In juli 2019 was de OVB te gast op een bijeenkomst van de Balkans Regional Rule of Law Network in Belgrado, met als centraal onderwerp de ex-officio aanstelling van advocaten. De OVB was uitgenodigd om een uiteenzetting te geven over de Belgische manier waarop advocaten in de tweede lijn worden toegewezen en aangesteld en hoe de Salduz-applicatie in de praktijk werkt.

4.21. Overleg met NovA

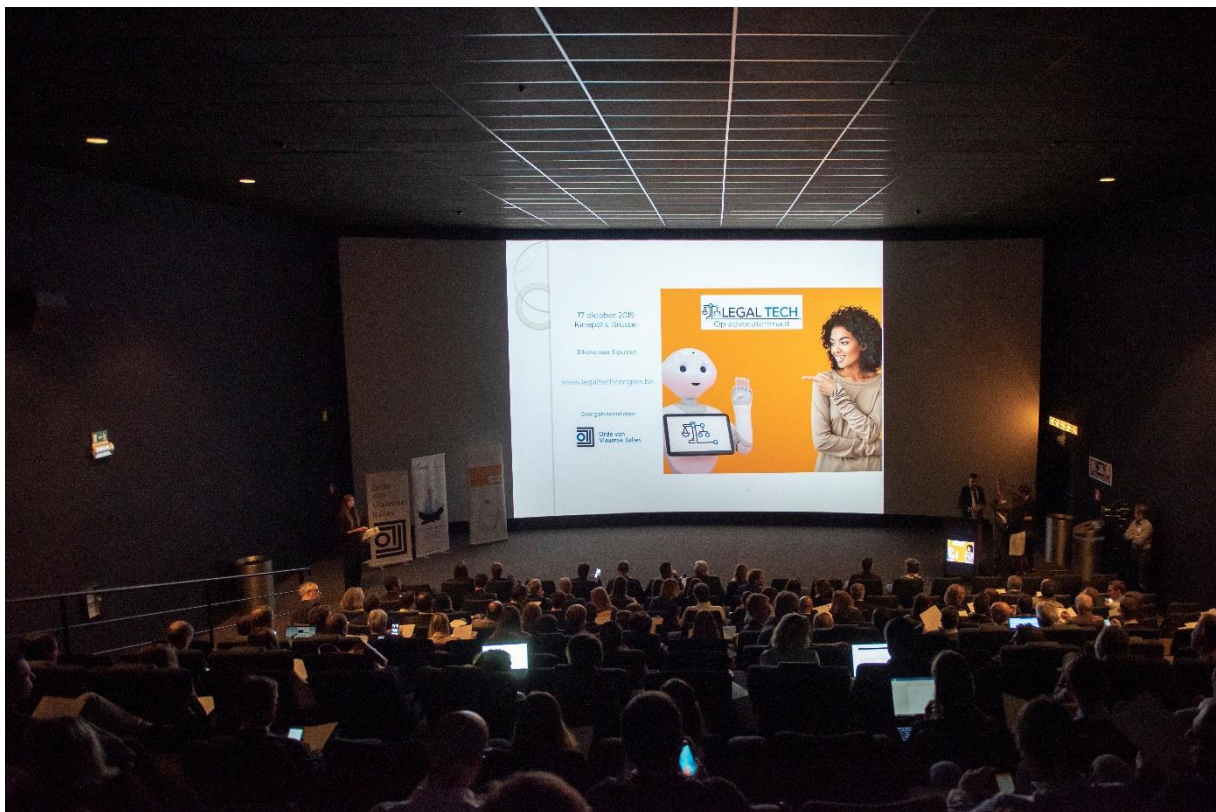
Wat?

Op 23 januari 2019 heeft het bestuur van de OVB een Nederlandse delegatie van de NovA ontvangen. Beide Ordes spraken over de deontologie, het beroepsgeheim en over de implementatie van de DAC 6-richtlijn (Mandatory Disclosure Rule). Er werd van gedachten gewisseld over de toekomst van het advocatenberoep naar aanleiding van het rapport dat daarover werd geschreven door experts stafhouder Henry en mr. Hofströssler. Ook het thema over de specialisaties werd uitvoering besproken, net als de hervorming van de beroepsopleiding. Tenslotte kwam ook de samenwerking met de CCBE aan bod.

En verder?

Beide Ordes vinden dergelijk overleg bijzonder nuttig door de vele herkenningpunten. Zij plannen om dat verder te zetten.

4.22. Legal Tech Congres

© Eldrid Verbeke

Wat?

Op donderdag 17 oktober vond in Brussel het tweede Legal Tech-Congres plaats. Gerenommeerde sprekers uit binnen- en buitenland hadden het over robotrechters, voorspellende rechtspraak en de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst. Ze wezen niet alleen op de voordelen, maar waarschuwden ook voor de nadelen zoals privacyschendingen en profiling van rechters. Bovendien staat de technologie nog niet helemaal op punt. Professor Dubois adviseerde op voortreffelijke wijze de OVB bij de organisatie en de keuze van de sprekers.

Hoe?

Er stonden twee topwetenschappers als key note sprekers op het programma. Professor Jean Lassègue focuste op de veranderingen in onze verhouding tot de rechtsstaat door nieuwe digitale processen. De voorspellende kracht van software bijvoorbeeld dwingt juridische professionals om hun oordeel te delegeren aan algoritmes. Professor Mireille Hildebrandt vroeg zich daarnaast af in hoeverre de mens nog meetelt in een tijdperk van datagestuurd recht.

Verder konden de deelnemers kiezen uit zes workshops over A.I. en ethiek, de kwantificatie van het juridische risico, privacy en big data, algoritmes en recht, legal analytics en open data of courts. Daarnaast stelden legal tech-bedrijven en start-ups zich aan de deelnemers voor op de beurs en gaven demonstraties van de nieuwste legal tech-producten.

Waarom?

Voor de OVB is het al lang duidelijk: de advocatuur moet zich permanent bijscholen en kwaliteit bieden om de concurrentie met juridische platforms, juridische beroepen tot zelfs met Google aan te kunnen. Hoog tijd dus voor de OVB om ervoor te zorgen dat advocaten de vinger aan de pols houden.

Deze editie verwelkomde 168 deelnemers.

4.23. Advocatenrun

© Eldrid Verbeke

Wat?

De jaarlijkse sportieve familiehappening van de OVB vond plaats op 2 juni 2019 aan het

Koloniënpaleis in Tervuren. Onder een stralende zon werd er gelopen, gegeten en bijgepraat. Zowel advocaten, hun medewerkers, OVB-medewerkers als hun familieleden tekenden present. Sportievelingen liepen mee met de advocatenrun van 5 of 12km. Achteraf konden ze genieten van een welverdiende massage door de mensen van de Kinépraktijk. Supporters genoten van een bezoek aan het Afrikamuseum of schoven aan voor een heerlijk buffet. Voor de kleinsten was er kinderanimatie en een kidsrun.

Waarom?

Met die bijeenkomst wil de OVB advocaten aansporen hun sportieve kant te tonen. Het is ook een aangename gelegenheid om kennis te maken met collega's en hun gezin in een ongedwongen sfeer.

Hoe?

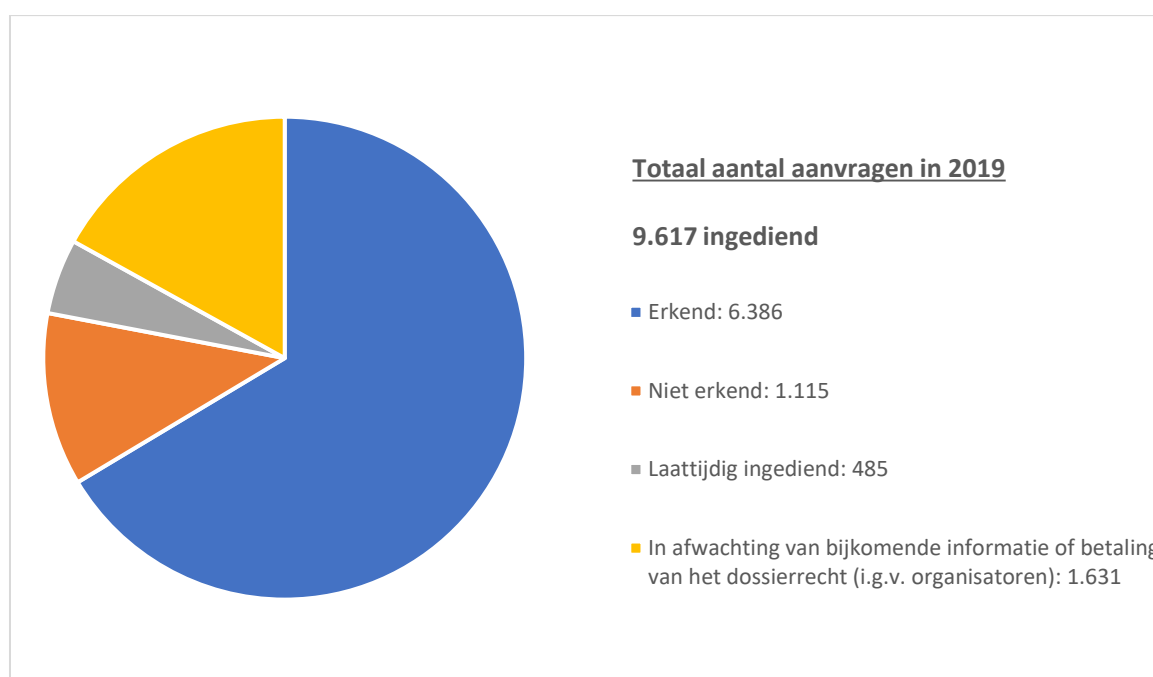
Hoofdsponsors Precura en Vanbreda Risk & Benefits maken het mee mogelijk dit evenement te organiseren. De OVB krijgt bovendien de dag zelf hulp van externe partners zoals sportclub ZA-Team, De Kinépraktijk en 2Man Sound.

5. OVB in cijfers

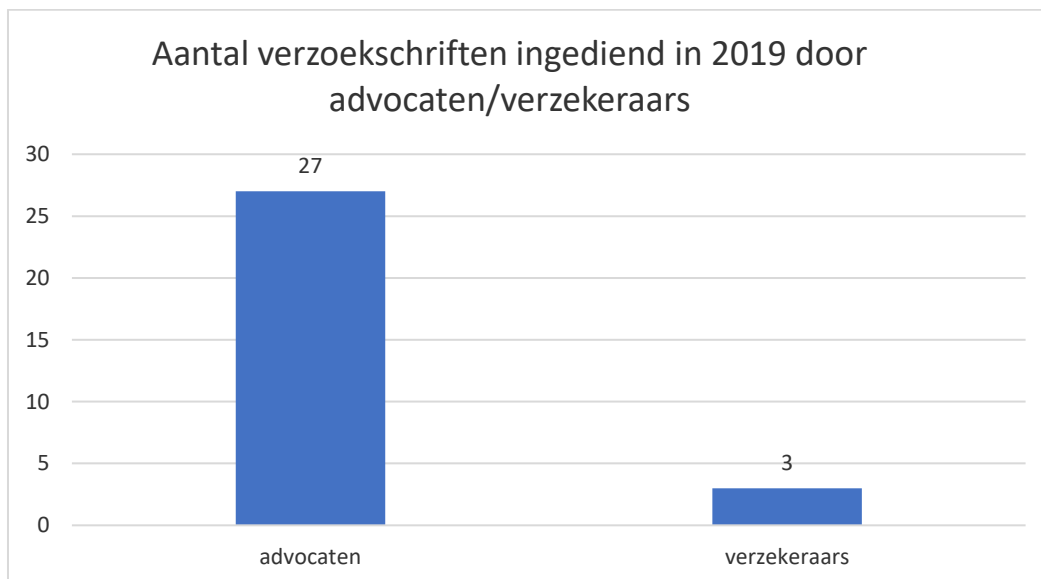
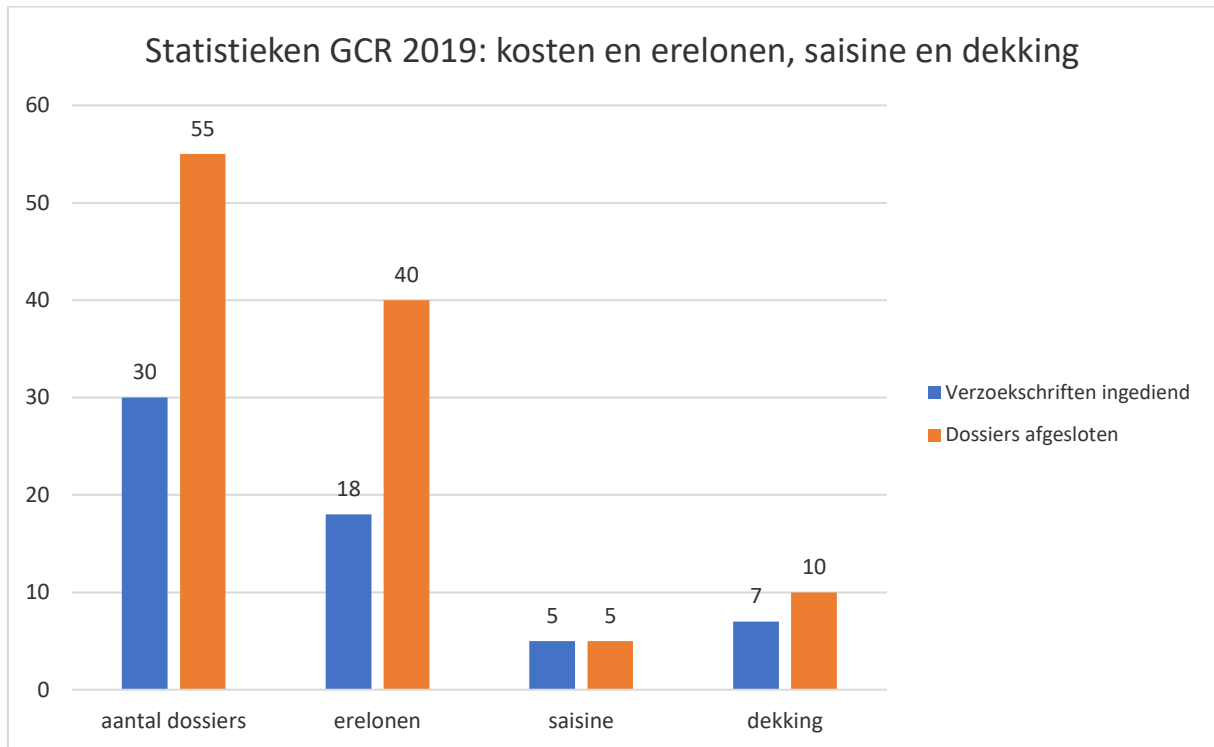
5.1. Tuchtrechtspraak

- In 2019 werden voor de tuchtraad van beroep 18 nieuwe dossiers ingeleid en 24 uitspraken gedaan in afgehandelde dossiers.
- De tuchtraden van Brussel, Antwerpen en Gent deden 63 uitspraken. Respectievelijk 6, 37 en 20.

5.2. Permanente vorming

5.3.Gemengde Commissie Rechtsbijstand

5.4. Jaarrekening

Balans in euro

ACTIVA	2019	2018
Vaste Activa	8.905.522,20 €	7.701.185,67 €
Immateriële vaste activa	1.213.222,49 €	366.842,21 €
Materiële vaste activa	4.078.866,71 €	4.170.910,46 €
Financiële vaste activa	3.613.433,00 €	3.163.433,00 €
Vlottende Activa	3.905.867,06 €	3.570.904,16 €
Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.151.534,84 €	1.061.646,30 €
Geldbeleggingen	1.085.040,18 €	1.111.027,89 €
Liquide middelen	1.553.188,77 €	1.351.182,67 €
Overlopende rekeningen	116.103,27 €	47.047,30 €
Totaal Activa	12.811.389,26 €	11.272.089,83 €

Een blik vooruit

Eind 2019 keken velen uit naar een veel belovend 2020, als was het maar naar het jaar van het Europees voetbalkampioenschap en de Olympische spelen in Tokio. Een virus besliste daar anders over. De COVID-19 impact op de maatschappij is gigantisch. De juridische sector werd niet gespaard en moest prompt reageren. Hoven en rechtbanken deden dat in gespreide slagorde. Tal van wettelijke initiatieven werden al dan niet, met wisselend succes, ondernomen.

De Orde van Vlaamse Balies lichtte meteen advocaten en rechtzoekenden in over de bijzondere maatregelen ten gevolge van de pandemie. Een crisiscel werd opgericht. Alle medewerkers en bestuursleden, ondersteund door enkele advocaten, gingen van start. Een overzicht van de juridische dienstregeling werd dagelijks bijgehouden. De COVID-19 wetgeving werd opgevolgd en becommentarieerd. De ontwerpen van de bijzondere volmachtsbesluiten werden bestudeerd en - waar nodig - werden adviezen uitgebracht over schriftelijke procedures en termijnenregelingen.

Daarnaast adviseerden we advocaten over de sociale-, fiscale- en economische steunmaatregelen. We organiseerden webinars over digitale communicatie, de bijzondere volmachtbesluiten, de Salduzwebtermijnen, de COVID-19 infectiepreventie, maar ook het welzijn werd niet vergeten. We stelden deontologische richtlijnen op waarbij de nadruk werd gelegd op de solidariteit in crisistijd en het gebruik van digitale communicatie tools. Ook lichtten we de contactopvolging en het beroepsgeheim toe. Tenslotte volgden Salduzrichtlijnen, nota's over de verblijfsregelingen en standpunten onder meer over de coronapotpourri.

Onze werking tijdens de coronacrisis heeft aangetoond hoe veerkrachtig en performant de OVB is. Het jaarverslag 2019 toont dat verder aan.

Maar de uitdagingen blijven. De coronacrisis is niet voorbij en de naweeën zullen op de maatschappij en de advocatuur wegen. Andere uitdagingen liggen bovendien op de loer zoals de digitalisering van Justitie en het verder uitwerken van de collectieve schuldenregeling. De gedragscode GDPR, de vernieuwde applicatie tweedelijnsbijstand en een nieuwe applicatie voor permanente vorming zouden in 2020 moeten landen. In 2020 moet ook het nieuw reglement beroepsopleiding en stage in de praktijk worden omgezet.

Het College van Toezicht dat tot stand kwam op 1 januari 2020 moet de nodige informatie en statistieken leveren voor een consequent tuchtbeleid binnen de Vlaamse balies. Statistieken zijn noodzakelijk om concreet invulling te geven aan de taak van de Gemeenschapsorde, zodat met kennis van zaken zowel over de instroom (klachten) als de uitstroom (tuchtbeslissingen) kan worden gesproken.

Dat alles veronderstelt ook dat de Gemeenschapsordes in volle onafhankelijkheid kunnen werken. Die onafhankelijkheid komt meer en meer in het gedrang door staatsinmenging. Die inmenging wordt vaak geïnspireerd door internationale instellingen die niet rechtstreeks democratisch worden gecontroleerd. De OVB moet samen met de Ordre des barreaux francophones et germanophone maar ook met andere buitenlandse Ordes samenwerken om de onafhankelijkheid van de Ordes van advocaten te verankeren in een internationaal verdrag.

Edward Janssens
Voorzitter Orde van Vlaamse Balies

Contact

Orde van Vlaamse Balies
Staatsbladsstraat 8
1000 Brussel
www.advocaat.be

Telefoon: 02 227 54 70
Fax: 02 227 54 79
info@advocaat.be

U vindt het jaarverslag ook terug op <https://www.advocaat.be/Over-OVB/Onze-organisatie/Jaarverslagen>.